درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ.
» » » վեցամսեայ. 70 »
» » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆր.
» » » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատունս:

20 ՓԱՐԱ.

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՈԹԵՐ

Խառն Ժողովը արտաքոյ ատեան գումարուեցաւ անցեալ երկուշաբթի, Ս. Պատրիարք Հօր հրաւէրին համաձայն, եւ տեղեկացաւ պաշտօնական զեկոյցին՝ որ կը վերաբերէր Կիլիկիոյ Կաթողիկոսին ընտրութեան հրահանգներուն: Խորհրդակցութեանց վախճանը եղաւ ընտրութեան եղանակին նկատմամբ ինչ ինչ բացատրութիւններ տալ յատուկ թագրիրով մը, զոր Ս. Պատրիարք Հայրը փութաց մատուցանել ուր որ անկ էր: Այնուհետեւ Վարչական Ժողով չգումարուեցաւ անցեալ շաբթու, որպէս զի կարելի ըլլար մեզ նորագոյն տեղեկութիւններ ստանալ այս մասին եւ հաղորդել մեր ընթերցողներուն: Ամէն պարագայի մէջ՝ ժամ առաջ ընտրական գործողութեանց կատարումն է որ կը փութացուի յամենուստ, Պետական եւ ազգային շրջանակներու մէջ, ըստ կայսերական բարեհաճ Իրատէին:

* * *

Նորին Սրբազնութիւնը հաճեցաւ նաեւ նախագահել, այս երրորդ անգամ, Ուսում. Խորհրդի ուրբաթ օրուան նիստին, որ զբաղեցաւ միայն հաստատուելիք Մանկավարժական դասախօսութեանց նախապատրաստութեամբ: Պատրիարքական հրաւէրով ներկայ էին, բաց ի Խորհրդին գրեթէ բոլոր անդամներէն, նաեւ Պէրպէրեան եւ Սուքիասեան էֆէնտիները իբրեւ մասնագէտ-խորհրդակից: Դասախօսութեանց ծրագիրը պատրաստուեցաւ, լոկ ուսուցման մեթոտ աւանդելու սկզբունքին վրայ, վերջնական հանգամանքով, եւ անմիջապէս պիտի մատուցուի Խորհրդին կողմէն Քաղ. Ժողովին հաւանութեան: Ըստ ծրագրին՝ քսան կիրակի յատկացած է դասախօսութեանց, սկսեալ փետրուար 27էն մինչեւ յուլիս վերջ. ընդ ամէնը քառասուն դաս, տասներկու առարկայի համար, մէն մի դաս մէկուկէս ժամ տեւողութեամբ: Դասախօսութեանց ունկնդիր ըլլալու պիտի հրաւիրուին վկայեալ ուսուցիչներն ամէն աստիճանէ եւ ուսուցչութեան ընտրելիները մասնաւորապէս, երկու սեռէ միանգամայն, եւ յառաջիկային կազմուելիք Քննիչ Յանձնաժողովին մէջ նկատողութեան պիտի առնուի դասախօսութեանց ունկնդիր եղած ըլլալու պարագան ի նպաստ ընտրելիներուն, որոնք ի հարկէ մեծապէս օգտուած պիտի ըլլան մասնագէտ դասախօսներու հրահանգներէն, կամ աւելի պատրաստուած պիտի ներկայանան Քննիչ Յանձնաժողովին առջեւ:

* * *

Այս մանկավարժական դասախօսութեանց կարգադրութիւնը ունի առժամեայ հանգամանք, այս տարուան համար մի միայն. վասն զի Ազգ. Վարչութիւնը սկզբամբ ընդունած է բուն Վարժապետանոցի մը հաստատութեան առաջարկը, զոր Ուսում. Խորհուրդը յատուկ ծրագրով մատուցած էր ասկէ առաջ, եւ հրահանգ իսկ տուած է Ուսում. Խորհրդին եւ Ղալաթիոյ Կեդրոն. Վարժարանի Խնամակալութեան՝ խառն նիստ գումարել Նորատունկեան Վսեմ. Գաբրիէլ էֆէնտիի նախագահութեամբ, խորհրդակցելու համար այն միջոցներուն վրայ՝ որոնք կարելի պիտի կրնան ընել Վարժապետանոցի հաստատութիւնը Կեդրոն. Վարժարանի մէջ յառաջիկայ սեպտեմբերէն, առանց զգալի ծանրութիւն մը պատճառելու Խնամակալութեան ելեմտացոյցին, որ իր կարգին խնայողութեանց պէտք ունի: Կը յուսացուի թէ այս համագումար խորհրդակցութեանց վախճանը նպաստաւոր ըլլայ մտադրեալ ձեռնարկին յաջողութեան, ինքնին այնքան յեղյեղուած բաղձանքի մը լրման, որ ունի նպատակ ի լաւ անդր շրջելու վարժապետութեան հանգամանքը:

* * *

Մայրաքաղաքիս ազգային վարժարաններուն եւ ընդհանրապէս հայ ուսանողութեան վիճակացոյցին հրատարակութիւնէն յետոյ, որուն վրայ առիթ ունեցանք խօսիլ նախընթաց շաբթու, Ուսում. Խորհուրդը ձեռնարկած է նաեւ պատրաստել գաւառական հայ դպրոցներու եւ ընդհանուր հայ դպրոցականներու վիճակացոյցը, որ առաջին անգամ պիտի պատկերացուի հանրութեան առջեւ: Խորհրդի Շրջաբերականին, որ ստորագրուած է Ս. Պատրիարք Հօր կողմէն, փութացած են պատասխանել գաւառական Առաջնորդութեանց կէսէն աւելին մինչեւ հիմայ, եւ հետզհետէ ամէն շաբթու կը հասնի մէկ երկու վիճակացոյց կամ տեղեկագիր, ոմանք շատ կանոնաւոր եւ խղճամիտ աշխատութեամբ պատրաստուած, ոմանք թերի կամ սանկունանկ, եւ կայ ալ որ կը կարօտի ... յետս յղման եւ յստակ բացատրութեանց: Շատ հեռուէն, ինչպէս Սղերդէն, հասած է դպրոցական վիճակագիր. եւ շատ մօտէն, ինչպէս Նիկոմիդիայէն, դեռ կը սպասուի ժամէ ի ժամ: — Ինչ է արդեօք պատճառը որ Նիկոմիդիոյ Առաջնորդարանը չէ կրցած Սղերդի Առաջնորդարանէն առաջ, օրինակի համար, ղրկել իր թեմին դպրոցներուն վիճակացոյցը: Հարկաւ թէ Առաջնորդարանէն պիտի ըլլէ ասիկա եւ ոչ... համբաւաւոր քուէստուրէն, ուրկէ հազիւ գուցէ կրցաւ ելլել Նոր Թաղ. Խորհուրդը համեմատական կնճիռներով: — Պատճառը գիտելի չէր ըլլար մեզ, եթէ Առաջնորդարանի չկամութիւնը ի հաշիւ չառնէինք այս պարզ վիճակացոյցի պատրաստութեան մէջ անգամ: Պայմանաժամ ցուցուած էր Շրջաբերականին մէջ մինչեւ դեկտեմբեր 31. յունուարը լրացաւ, ու չլրացաւ չկամութեան պայմանաժամը Նիկոմիդիոյ Առաջնորդարանին մէջ, ուր երբեք թուի թէ հակառակեայ ուղղութիւն մը բռնած կ'երթան Պատրիարքարանի հրահանգներուն դէմ:

* * *

Բայց գոհ ենք արձանագրելով որ Իզմիրի Ուսում. Խորհուրդը փութացած է պատասխանել Կեդր. Ուսում. Խորհրդի հրաւէրին, եւ ի մօտոյ պիտի ղրկէ նաեւ քաղաքին Մեսրոպեան եւ Հռիփսիմեան վարժարաններու ուսմանց ցայտագիրը ի նկատողութիւն: Իզմիրի Առաջնորդարանին մէջ ջերմին հով մը կը փչէ, կրնանք յայտարարել այս առթիւ, եւ սիրտերը շատ կը տաքցնէ տեղական հայ հաստատութեանց վրայ ընդհանրապէս: Ցաւալի է թէ վերջին անգամ, հակառակ պարուհիներու նուազութեան որ խօսուեցաւ, ի նպաստ Որբանոցին սարքուած պարահանդէսը երբեք հարիւր ոսկիոյ գումար մը արտադրեց՝ շատ շատ մէկ քանի պարաւէրներու թեթեւ դժգոհութիւն մը միայն առթելով, որոնք պատահած կրնան ըլլալ քնքշիկ նազանքներու, երբ կիսով չափ նուազ է եղեր պարուհիներու թիւը: Այս ինքնին անմեղ նուազութիւնը շատ չէ տեսներ հարկաւ ամենէն [illegible] պարոնը անգամ, որ պարահանդէսի ջահերուն նուազումէն յետոյ իմացած է անշուշտ արդիւնքին առատութիւնը, շատ պատուաբեր Իզմիրի տիկնանց ակումբին:

Զի գիտցուի միայն թէ ինչ արդիւնք ունեցաւ ստորագրութեանց դրօշմումը, հանդիսապէս հռչակուած ի նպաստ ազգային սնտուկին տասնհազարեակ պարտքին, որ բազմացած է հիմայ փոխարգիւններով ու թոռներով. եւ մենք տակաւին դրական բան մը չունինք արձանագրել, երբ կը փակենք այսօր մեր «Շաբաթական Նոթեր»ու Բ. տարեշրջանը: Ա.

ԻԶՄԻՐԻ ԳՈՐԾԵՐ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

(Մեր Նոր Թղթակցէն)

Բ.

Ու զարմանալի չէ որ Պոլսեցիները Իզմիրի վրայ փայլուն գաղափար մը ունենալով, չհաւատան, երբ լսեն թէ ընդհանուր կարօտեալներու հանգանակութեան մասնակցելու պատրիարքական հրաւէրը երեք անգամ ցաւալի մերժումի մը հանդիպած է հոս: Ոմանք Ասլանեան Սրբազանին գովելի գործունէութիւնը կը յիշեն նման առիթներու մէջ ու կը քննադատեն արդի Առաջնորդը: Կ'ընդունինք թէ իրօք Ասլանեան Սրբազան աշխատելով հազար լիրայէն աւելի գումար մը հասցուց Պատրիարքարան, եւ այն ալ հնչուն դրամ չէ՝ այլ թուղթ, բայց այդ եղաւ պատճառ, որ Իզմիրի թեմին պարտքը այս ահագին գումարին հասնի: Իզմիր ինքզինքը չմտածելո՛վ էր որ ուրիշներուն օգնեց: Բամծիս իրաւունք պիտի տաք, եթէ մտածէք թէ բաւական ատենէ ի վեր Իզմիրի բարեգործական հաստատութիւնները կանգուն մնացած են մեծ մասամբ միջակ հասարակ դասակարգի ժողովուրդին դրամովը: Ապացոյցը պիտի չուշանամ տալու: Առնենք Աղքատախնամը: Համեստ անշուշտ, իրապէս օգտակար ընկերութիւն մը որ չորս տարիէ ի վեր աւելի քան հազար կարօտեալի օգնած է: Նոր սկսած ատեն իր հասոյթի աղբիւրներն էին քանի մը բաժնեգիններ, շաբաթը երկու անգամ տունէ տուն շրջող գանձանակ մը եւ Ծնունդին ու Զատկին, եկեղեցիին դուռը դրուած պնակ մը: Եւ ոչ մէկ ականաւոր հարուստ օր մը մօտէն անցուց կարեւոր օգնութիւն մը ընել այդ աղքատախնամ ընկերութեան: Սակայն Աղքատախնամը կրկին առաջ տարաւ իր գործը:

Ամբողջացնելու համար մեր տեսութիւնը, ըսենք թէ բարեգործութեանց նպաստողներ շատ աւելի եղած են միջակ դասակարգէն, քան հարուստներէն: Մանաւանդ այս պատճառաւ է որ ծանր կը ճնշէ բեռը: Աղջկանց եւ տղոց երկու որբանոցներ ունինք: Տարեկան երկուքը միասին վեց հարիւր լիրայի պէտք ունին: Այդ դրամին աւելի քան երեք հարիւրը դուրսէն՝ Մանչեսթըրէն, Սինկաբուրէն, Ազգ. Պատրիարքարանէն եւ ուրիշ տեղերէ կու գայ: Կը մնայ երեք հարիւրը, զոր լրացնելու համար հաւասար գումարներ կը վճարեն բարձր ու միջակ դասակարգերը, սա տարբերութեամբ որ հարուստ մը կրնայ վռնտել հանգանակիչները, մինչ իր եղով տապկուող մը՝ սիրով կը վճարէ: Պատրիարքական հրաւէրին մերժումը հետեւաբար պարզապէս հարուստներու անտարբերութեան հետեւանքն է: Մելքիսեդեկ Սրբազան հին փորձառուներէն է, պարապ տեղը այս հարուստին այն հարուստին դիմելով, իր խօսքը ի զուր վատնել չուզեր: Եւ իրաւունք ալ ունի:

Աչքի առջեւ ունիմ Արեւելեան Մամուլի մէջ հրատարակուած նամակ մը: Ազգ. բարերար Յովհաննէս Սպարթալեան Եւրոպայէն կ'ուղղէ զայն Մամուրխանին, ու Երուսաղէմի պարտուց համար ընդհ. հանգանակութեան դիմելու առաջարկ մը կը ներկայացնէ: Ուշագրաւ է նամակին վերջին սա պարբերութիւնը.

«Երեսանկեալ կը պաղատիմ Աստուծոյ որ մեր հարուստներուն աղքատասիրութիւն տայ:»

Ամէն:

* * *

Աղքատախնամին վրայ յայտնապէս Աստուծոյ ողորմութիւնը կայ, առանց որու, այդ ազնիւ ընկերութիւնը երբեք ծայրը ծայրին պիտի չկրնար բերել անցեալ տարի: Վարիչ մարմինը կը կազմեն խումբ մը երիտասարդներ, ժողովուրդի զաւակներ, որոնք արժանի են ամէն գովեստի: Ասով չենք փորձեր վիրաւորել իրենց համեստութիւնը, գիտենք ալ թէ երբեք սին փառասիրութիւնը չէ՛ որ զիրենք կը մղէ օգտակար ըլլալու այն ժողովուրդին, որուն արժանի զաւակներն են իրենք:

Ներսէսեան որբանոցին համար ալ նոյնը կարելի է ըսել: Պատսպարուած որբերը թուով յիսուն են, որոնցմէ տասնչորսը դերձակութեամբ կը պարապին ու քիչ ատենէն մնացածներուն համար հիւսնութիւն եւ կօշկակարութիւն պիտի հաստատուին Արապեան էֆէնտիի կառուցած արհեստանոցին մէջ:

Փայլուն տարեշրջան մը բոլորեց նաեւ Հոգ. Որբանոցը որ իր անդամուհիներուն մէջ կը համրէ Իզմիրի բարձր դասակարգին պատկանող համեստ ու գործունեայ օրիորդներ ու տիկիններ: Քառասունի մօտ որբուհիներ մայրական ամէն խնամք ու գուրգուրանք կը ստանան: Մէկ երկու պարագաներ միայն կը զարնեն մեր աչքին: Ինչո՞ւ համար ինչպէս Ս. Ներսիսեան իր որբերը Ս. Մեսրոպեան վարժարան կը ղրկէ, նոյնպէս որբուհիները չյաճախեն Ս. Հռիփսիմեանը: Ծախքի խնայողութիւն մը չըլլա՞ր արդեօք: Եւ մանաւանդ դեռ անյայտ կը մնայ թէ ի՛նչ պիտի ըլլայ այդ որբուհիներուն ապագան: Իրաւամբ այս ծանրակշիռ կէտը կը շօշափէր Արեւ. Մամուլի մէկ յօդուածագիրը: Կարելի չէ՞ անոնց ալ մէկմէկ օգտակար արհեստներ սորվեցնել, օրինակի համար դերձակութեան գլխարկագործութեան կամ ուրիշ կարեւոր արհեստներու տէր ընել զանոնք, որ օր մը կարող ըլլան իրենց հացը հանել, տեղ տալով նորերու: Այս խնդրին վրայ աւելի ընդարձակ պիտի գրենք ուրիշ առթիւ:

Կրթասէր ընկերութիւնը իր երկար տարիներու անդուլ ջանքերը պսակեց վերջապէս ունենալով իր յատուկ շէնքը: Գիտենք թէ շատ խոչընդոտներ ունեցաւ Կրթասէրը սակայն անվհատ յարատեւութեամբ յաջողեցաւ վերջապէս: Երկու հարիւրի մօտ մանուկներ կը յաճախեն նոր պարտէզը: Այդ ծաղիկներով լաւագոյն փունջը կը նուիրէ Իզմիր մօտեցող նոր դարուն: Մեր սրտագին մաղթանքները կը նուիրենք:

Հիւանդանոցի վարիչներն ալ երիտասարդ անձեր են, որոնք ամէն բանէ աւելի հաւատք ունին: Առանց այդ տոկուն հոգիներուն, գուցէ այս տարի վերջինը ըլլար հիւանդանոցի կեանքին,— հարիւրամեայ ծերուկ մը, որ պարտքերու տակ ընկճուած է: Երիտասարդաց ընկերակցութիւն, Ընթերցատուն, եւ նորածին Եկեղեցասէրը կու գան ամբողջացնել ընկերութեանց շարքը, որոնք համեստ տարեշրջան մը բոլորեցին յարատեւ ջանասիրութեամբ:

Մ. ԱՐԾԻՒԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Անցեալ երկուշաբթի օր ալ Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ շարունակուեցաւ գահաճառին ուղերձին վիճաբանութիւնը: Սըր Ուիլեըմ Հարքորթ խօսք առնելով ըսաւ թէ պատերազմը արդիւնք է լքուելուն 1881ի քաղաքականութեան որուն սկզբունքը 1896ին նորէն հաւաստուեցաւ Պ. Չէմպրլէնի կողմէ: «Մեծ դժբաղդութիւնը այն է որ, յարեց Սըր Ուիլեըմ Հարքորթ, այն անձնաւորութիւնները որոնց կարծիքը առին, փողոցին մէկ կողմը միայն կը բնակէին, այն կողմը, ուր հաստատուած էին Ճէյմսընի արշաւանքին հեղինակները: (Ընդդիմադիրները կը ծափահարեն ու կը խնդան:) Աֆրիկեան կարծիքին լաւագոյն մէկ նմոյշն ալ կը գտնուի Բարք Լէնի մէջ, ուր կը բնակին Թրանսվալի հարուստ սեղանաւորները: Ատիկա ալ տեղեկութեան լաւագոյն աղբիւրը չէր:»

Պ. Չէմպրլէն ընդմիջելով հարցուց թէ արդեօք Սըր Ուիլեըմ Հարքորթ ըսել կ'ուզէ թէ գաղթային նախարարութիւնը իր մէջ բերած անձերո՞ւն միայն կարծիքը առած է եւ ուրիշներուն չէ՞ դիմած: Սըր Ուիլեըմ Հարքորթ պատասխանեց.

«Հարցուցի թէ աֆրիկեան ո՞ր լաւագոյն կարծիքին դիմուած էր եւ ըսի թէ լաւագոյնը չէր այն ուրկէ խորհուրդ հարցուած էր: (Ծիծաղներ:) Զինուորական պատրաստութիւնները կատարուեցան առանց նկատողութեան առնելու Պոէրներուն նկարագիրը եւ անոնց ունեցած միջոցները: Անգլիացի նախարար մը պէտք էր ամէն բանէ առաջ հաշուի առնէր անզգալելի կորովը ազատ ժողովուրդի մը որ իր անկախութեանը համար կը կռուի: Ճէյմսընի արշաւանքն էր որ պատճառ եղաւ Պոէրներու զինուորական պատրաստութեանց: Արշաւանքին յոռի ազդեցութիւնը միշտ կը ծանրանայ Անգլիոյ վրայ եւ այդ է պատերազմին գլխաւոր պատճառը: Հերքուեցաւ այն լուրը թէ 1897ի հարաւ-աֆրիկեան յանձնաժողովը իր քննութիւնները չշարունակելով նպատակ մը ունեցած ըլլայ եւ թէ այդ քննութիւնները խեղդուած ըլլան. բայց ճշմարտութիւնը այն է թէ քննութիւնը շարունակելու համար, հարկ պիտի ըլլար որ յանձնաժողովը նորէն գումարուի: Արշաւանքին հեղինակները թէ՛ ներսէն եւ թէ դուրսէն բաւարար ազդեցութիւն մը ունեցան Երեսփ. Ժողովին վրայ, թող չտալու համար նոր յանձնաժողովի մը կազ-

—)(2)(—

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊՈԷՐՆԵՐԸ

(ԻՐԵՆՑ ԱՆՑԵԱԼՆ ՈՒ ՆԵՐԿԱՆ)

Այդ ատենն է որ,— այսինքն 1880ին,— Պոէրները ալ չկրցան դիմանալ եւ խմբովին ապստամբեցան Անգլիոյ դէմ:

Ժուպէռ զօրավարին Պոէրները՝ որոնք Թրանսվալի արդի բանակին գլուխը կը գտնուին, Լէնգսնէքի, Մունթ Բրոսբէքթի մէջ յաղթեցին անգլիացի զօրավար Քոլլէյի՝ ու վերջ ի վերջոյ շահեցան Մաճուպա Հիլի վճռական ճակատամարտը: Քոլլէյ Մաճուպայի կատարը ինքզինքը ապահով կը զգար, ու մտքէն անգամ չէր անցըներ թէ Պոէրները կրնան իր վրայ յարձակելու համարձակիլ: Բայց Ժուպէռ, իր մարդոցը գրաւել տուաւ անառիկ կարծուած դիրք մը, պաշարեց Անգլիացիները, միեւնոյն ատեն Քոլլէյն ու հարիւրէ չափ թշնամի սպաննելով, եւ անգործութեան դատապարտեց բովանդակ անգլիական բանակը: Այն ատենն է որ Անգլիա պէտք տեսաւ հաշտութիւն կնքելու:

Մաճուպայի այս յաղթանակը վճռական եղաւ Թրանսվալի պատմութեան մէջ. միայն՝ թէ, երբ մէկ կողմէ Պոէրներուն ազատութիւնը կ'ապահովէր, միւս կողմէ ալ շատ հաւանական եւ անխուսափելի կը դարձնէր Անգլիացւոց կողմէ ըլլալիք յարձակում մը: Երկու ժողովուրդներուն քով ալ մինչեւ այսօր դեռ մնացած է այդ արիւնալի օրուան յիշատակը: Անգլիացիք այսօր կը պոռան այն զինուորներուն՝ որոնք նաւ կը նստին հարաւային Ափրիկէ երթալու համար.

—Յիշեցէ՛ք, Մաճուպան:

Միւս կողմէ, Թրանսվալ հաստատուած Անգլիացիներն ալ չեն մոռցած զայն, մանաւանդ որ, Թրանսվալի կառավարութիւնը Մաճուպայի ճակատամարտին տարեդարձի օրը գոցել կու տայ անոնց դրամատուններն ու հաստատութիւնները՝ անկախութեան տարեդարձը տօնելու համար:

Այդ ճակատամարտէն ետքը, 1881 մարտ 23ին կնքուեցաւ դաշնադրութիւն մը՝ որ Թրանսվալը անկախ կը հռչակէր Անգլիոյ գերիշխանութեան տակ: Միայն թէ, այդ առժամանակեայ դաշնադրութիւնը չէր կրնար գոհացնել Պոէրները. յաղթած էին եւ կ'ուզէին որ իրենց յաղթութիւնը վերջնականապէս ապահովէ հանրապետութեան անկախութիւնը: Երկարատեւ բանակցութիւններէ ետքը, 1884 փետրուար 27ին դաշնագիր մը ստորագրուեցաւ Լոնտոնի մէջ. այդ դաշնագիրը կը ճշդէր հանրապետութեան սահմանները, կ'ապահովէր անոր ներքին ինքնօրինութիւնը, բայց կը տրամադրէր որ Թրանսվալ, բաց ի Օրանժի անկախ պետութենէն, չպիտի կրնար ուրիշ ո՛ եւ է երկրի հետ դաշնադրութիւն կնքել՝ առանց Անգլիոյ վաւերացման: Այդ դաշնագիրը միակն է՝ որ կը գործադրուէր մինչեւ այսօր: Անգլիական գերակշռութիւնը գոյութիւն ունենալէ դադրած էր արդէն 1884էն ի վեր:

Յաղթութիւնը զոր տարած էին, մեծ վստահութիւն ներշնչած էր Պոէրներուն. վերջապէս կը յուսային խաղաղութեամբ ու հանդարտութեամբ ապրիլ իրենց երկիրներուն մէջ: Կառավարութիւնը՝ երկու ժողովներէ կազմուած Խորհրդարանի մը, այդ ժողովներուն կողմէ ընտրուած Նախագահի մը եւ խորհրդականներու յանձնեցին եւ սկսան իրենց բարգաւաճման աշխատիլ: Եւ ինչ որ կը գուշակուի անշուշտ, իրենց քաղաքականութեան գլխաւոր դրօշը եղաւ կասկածիլ օտարականներէն եւ ատել զանոնք: Մնաց որ՝ Պոէրները՝ որոնք իրարմէ բաւական հեռու, իրենց ընդարձակ ագարակներուն մէջ կը գտնուէին ու շատ յարաբերութեան մէջ չէին կեդրոնին հետ, Բրեթորիայի կառավարութենէն ուրիշ բան չէին խնդրեր՝ եթէ ոչ օտարականներու հեռացումը հանրապետութեան հողերէն:

Եւ սակայն, իրողութիւնը բոլորովին ատոր հակառակը եղաւ, ու Պոէրները՝ որոնք կրցած էին յաջողութեամբ դիմադրել եւրոպական փոքրաթիւ բանակի մը, չկրցան յաջողութեամբ մարտնչիլ ուրիշ արշաւանքի մը դէմ՝ զոր օտարականներ կ'ընէին Հանրապետութեան մէջ, շահագործելու համար Թրանսվալի հարստութիւնները, խաղաղութեան շրջանի մը մէջ կանոնաւորապէս գրաւելով երկիրը: Դժբաղդութիւնը հոնկէ ծագեցաւ որ այդ հովիւներու երկրին մէջ յանկարծ ոսկեհանքեր երեւան հանուեցան: Ա՛ն անկէ ետքը Թրանսվալ բաց երկիր մը դարձաւ, անտէր շահաստան մը՝ ուր ամէն կողմէ մարդիկ խուժել սկսան՝ անօրինակ շահադիտութենէ մը բռնուած: Թրանսվալի դժբաղդութիւնը այդ թուականէն կը սկսի. արդէն Օռանժի երկիրը կորուստի մատնուած էր իր ադամանդի հանքերուն համար: Պոէր ժողովուրդները՝ իրենց ակամայ հարստութեան զոհերը դառնալ սկսան, չկրնալով զայն անձամբ վայելել:

Գ.

Առաջին ոսկեհանքերու բացումէն շատ առաջ արդէն, Հարաւային Ափրիկէի մէջ ոսկի գտնուիլը ծանօթ էր: 1854ին Թրանսվալի արեւելեան ու հիւսիսային կողմերու ագարակապաններէն մէկ քանին՝ իրենց հողերուն մէջ ոսկիի հետքեր տեսած էին, եւ սակայն, անոնցմէ ոչ ոք կարեւորութիւն տուած էր այդ երջանկաբեր գիւտին ու ոսկիի դաշտերը չարունակած է նկատել իբր պարզ արօտատեղիներ՝ որոնք մի՛ միայն իր հօտին պէտք եղող խոտը տալու համար միայն կրնային օգտակար ըլլալ:

1871էն մինչեւ 1875, Լիտընպուրկի շրջականներուն մէջ օտարականներու խումբ մը սկսաւ հետախուզութիւններ ընել, եւ այդ առաջին փորձն իսկ պատճառ եղաւ որ յաճախակի կռիւներ ծագին խուզարկուներուն ու բնիկներուն միջեւ: Պոէրները միջամտեցին իսկոյն ու մերժեցին խուզարկութեանց հրամանը, եւ գտնուած ոսկիի երակները շահագործելու արտօնութիւն չտալով, տասը տարուան մը չափ յետաձգեցին օտարականներու արշաւանքը:

Բայց արդէն իսկ Եւրոպայի մէջ սկսած էր խօսուիլ Թրանսվալի ոսկիին վըրայ: Մասնաւորաբար ընդհանուր ուշադրութեան առարկայ դարձած էր Քէփի (Kaap) գաւառը՝ որ հանքային կարեւոր կեդրոն մը կը նկատուէր: 1885ին, անգլիական թերթերը յօդուածներու շարք մը սկսան հրատարակել Թրանսվալի հանրապետութեան հանքերուն վրայ՝ որոնք այնքան մօտ էին բրիտանական գաղութին: Այդ յօդուածներուն արդիւնքը սա եղաւ որ 1886ի սեպտեմբերին՝ առաջին լուրջ արշաւանք մը կազմակերպուեցաւ Անգլիոյ մէջ եւ հազարաւոր արկածախնդիրներ Թրանսվալ մեկնեցան: Քանի մը շաբթուան միջոցին Պարպէրթըն քաղաքը հիմնուեցաւ, եւ շահագործման սկսելէն առաջ իսկ Սակարան մը հաստատուեցաւ եւ սկսաւ գործել: Ոսկիի տենդը վերջին ծայր գրաւած էր հոն գացող Եւրոպացիքը, որոնք երբեմն երբեմն հրատարակուող կասկածելի տեղեկագիրներէ հրապուրուած, շարունակ կը բարձրացնէին բաժնեթուղթերը, առանց շահագործութեան վրայ հիմնական ծանօթութիւն մը ունենալու: Շիպա կօյտ մինի արժեթուղթերը՝ որոնք մէկ անգլիական ոսկին արժէքով շրջաբերութեան հանուած էին, քանի մը շաբթուան մէջ մինչեւ 100 անգլիական ոսկիի բարձրացան: Անխուսափելի անկում մը տեղի ունեցաւ քիչ ետքը, եւ ա՛յն աստիճան սոսկալի եղաւ որ Պարպէրթընի հանքային արժեթուղթերը մինչեւ այսօր կսկիծ կը պատճառեն ամենուն եւ երեսէ ձգուած են:

Միայն թէ, ալ անգամ մը քայլը առնուած էր ու գործին մղում տրուած: Ոսկիի նոր երակներ սկսան գտնուիլ Թրանսվալի հարաւային արեւմտեան կողմերը, ո՛չ շատ հեռու Օռանժի սահմանագլուխէն եւ քիչ ատենէն հոն լեցուեցան Քիմպըրլիի խուզարկուները: Պոէրները կը շարունակէին անտարբեր մնալ այդ գիւտերուն հանդէպ՝ որոնցմէ չէին ուզեր օգտուիլ, ու կը ջանային որ օտարականները չյաջողին իրենց խուզարկութեանց մէջ:

(Շարունակելի)

մութիւնը։ Լռութեամբ կարելի չէ որ դադրին այն բամբասանքները թէ կառավարութիւնը մասնակից է արշաւանքին։ Խոհական գործ մը պիտի ըլլայ այդ չարախօսութիւնները մէջտեղէն վերցնել, նոր քննութեամբ մը։»

Սըր Ուիլեէմ Հարքորթ խօսքը աւարտելով յայտարարեց թէ պատերազմը պէտք է առաջ տանիլ մինչեւ վերջը։

Պ. Չէմպըրլէն, պարսաւելով Սըր Ուիլեէմ Հարքորթի ճառին չէզոք ու հանդամանքը, արդի կացութեան մէջ, ըսաւ.

«Այս կացութիւնը աններելապէս ծանր է. բայց չեմ կարծեր որ երկիրը վտանգի մէջ ըլլայ։ Ազգը անզիմադրելի բաղձանք մը ունի որ բոլոր ոյժերը գործածուին, որպէս զի պատերազմը յաջող ելք մը ունենայ։ Երկրին ընթացքը սքանչելի է, ինչ որ հաստատած են ամենէն ուխերիմ քննադատները։ Երկիրը, սակայն, ցոյց տուաւ թէ կը սպասէր որ ամէնքնիս ալ միասին աշխատինք՝ միեւնոյն ոգիով ոգեւորուած (ծափահարութիւններ). թէ մեր սխալներու պատճառներուն վրայ վիճաբանինք. թէ անոր դարմանը գտնենք փորձառութենէ օգտուելով եւ թէ սրտանց գործենք, առանց անձի ու կուսակցութեան խնդիր հանելու, ձեռք բերելու համար այն արդիւնքը որուն կը բաղձանք ամէնքնիս ալ։ (Նախարարականներու նստարաններէն ծափահարութիւններ։) Սըր Ուիլեէմ Հարքորթ որ ոչ միայն այս պատերազմին ձախողանքները ակնարկեց, այլ օտար երկիրներու հանդիսատեսները, քննադատական քննութեան մը ձեռնարկեց, մէկ կողմ թողլով մեր կարեւոր դատածները, նպատակ ունենալով ցոյց տալ ամէնուն թէ այս պատերազմը անարդարական է (ընդդիմադիրները կը ծափահարեն), աներաւ է (նորէն ծափահարութիւններ). թէ բոլոր զոհողութիւնները անօգուտ եղած են։ Սըր Ուիլեէմ Հարքորթ փաստեր տուաւ անոնց ձեռքը որոնք չարամտութեամբ կ'ուրախանան տեսնելով Անգլիոյ դժբաղդութիւնները։ (Նախարարականներու նստարաններէն կը ծափահարեն։) Սըր Ուիլեէմ Հարքորթ ըսել ուզեց թէ ինք եթէ պաշտօնի վրայ ըլլար, պիտի հետեւէր Մաճուպայէն ետքը ընդունուած քաղաքականութեան։ Աւասիկ թէ պատերազմին տաք ատենը, մինչդեռ բաղդը միշտ կշիռին մէջն է, Սըր Ուիլեէմ Հարքորթ ի՛նչ ապագայ կ'ընծայէ անգլիական ժողովուրդին։ (Ծափահարութիւններ։)

Պ. Չէմպըրլէն չուզեց խօսիլ հարաւափրիկեան յանձնաժողովին խնդրին վրայ, մինչեւ որ երեսփոխան Պ. Թոմասի կողմէ ներկայացուած բանաձեւ մը՝ Ճէյմսընի արշաւանքին համար՝ վիճաբանութեան ենթարկուի Երեսփ. Ժողովին մէջ։ Պ. Չէմպըրլէն խօսքը շարունակելով ըսաւ թէ մանրամասնօրէն պիտի չխօսի Սըր Ուիլեէմ Հարքորթի փաստերուն վրայ. բայց խղճմով կ'ընդունի թէ անոնք որ ազգականներ ու բարեկամներ կորսնցուցին, իրաւունք ունին նոր հաւաստիք մը ստանալու թէ այս պատերազմը արդար է եւ անհրաժեշտ։ (Նախարարականները կը ծափահարեն։)

«Անգլիոյ եւ Թրանսվալի պատերազմին պատճառները, յարեց Պ. Չէմպըրլէն, ծանր են եւ իրական։ Ատոնք մասնագիտական ու սովորական բաներ չեն։ Այդ պատճառները 1895էն եւ նոյն իսկ 1881էն առաջ ալ գոյութիւն ունէին։ Ճէյմսընի արշաւանքը, Պլէմֆոնթէյնի տեսակցութիւնը եւ օտար հպատակներու ազատութեան խնդիրը պատճառներ չեն, այլ պարզ միջադէպեր եւ երկարատեւ անհամաձայնութեան մը հետեւանքները։ (Նախարարականները կը ծափահարեն։) Էական վէճը Մաճուպայի հետ չսկըսաւ. այլ ծանրացաւ Մաճուպայի քաղաքականութիւնովը որ սխալ մըն էր։ Տակաւին չչորցած այն մելանը որով գըրուեցաւ Մաճուպայի պայմանադրութիւնը, Պօէրները արդէն սկսած էին եղծանել անոր տրամադրութիւնները։ Պ. Կլատսթըն թշնամի չէր Պօէրներուն եւ անոր կառավարութիւնն էր որ կնքեց Մաճուպայի պայմանադրութիւնը, որուն ստորագրուելէն երեք տարի ետքը Պ. Կլատսթըն պարտաւորուեցաւ՝ քաղաքային պատերազմի մը եւ Հոլանտացիներու ընդդիմութեան վտանգը ունենալով իր առջեւ, արշաւախումբ մը ղրկել, որ ստիպէ Պօէրները յարգելու պայմանադրութիւնը։ Թրանսվալի հետ մեր դժուարութիւնները՝ Անգլիոյ ո եւ է կառավարութեան գործը չեն. բնաւ առնչութիւն չունին պարագաներուն եւ այն դժուարութիւններուն հետ որոնք Անգլիացիներուն եւ Պօէրներուն միջեւ կան՝ քաղաքակրթութեան եւ դաստիարակութեան տեսակէտով։ (Բուռն ծափահարութիւններ։) Պօէրները կը փափաքին ազատիլ անգլիական ո եւ է գերակշռութենէ։ Պօէրները եթէ գերակշռութիւն ունենան, ուրիշ ցեղերը պիտի ստորնանան։ Մեր գերակշռութիւնը կը նշանակէ հաւասարութիւն սպիտակամորթներու միջեւ եւ արդարութիւն սեւամորթներու համար։ Երբ նախարարութեան պաշտօնի կոչուեցանք, անմիջապէս հասկցանք թէ լուծում մը տալ անհրաժեշտ է ծանր կացութեան մը որ արդիւնք է ժողովուրդներու միջեւ յարաճուն ատելութեան մը, մինչդեռ այդ ժողովուրդները պէտք էր որ բարեկամաբար կենակցէին։ Մեր զինուորական պատրաստութեանց թերութիւնը յառաջ եկաւ մեր այն յոյսէն թէ խաղաղութիւնը պիտի կրնանք պահպանել։ Ատիկա արդար, ուղիղ եւ անհրաժեշտ էր։ (Նախարարականներու նստարաններէն կը ծափահարեն։ — Իրլանտացիներու նստարաններէն «ո՛չ ո՛չ» կը պոռան։) Իրլանտացի ազգային կուսակցութեանց պատկանողներուն կարծիքը կարեւորութիւն չունի։ Խօսքս ընդդիմադիրներուն ուղղելով կը կրկնեմ թէ պատերազմը արդար էր, անհրաժեշտ եւ եւ իրաւացի։ (Ծափահարութիւններ։)

«Կը ցաւիմ Ֆից Մորիսի բանաձեւին վրայ որուն ընդունուիլը կասկած կը յարուցանէ Մեծն Բրիտանիոյ միութեանը մասին։ Երկրին բաղձանքն է ապահովութիւն ձեռք բերել թէ պատերազմը բուռն կերպով առաջ պիտի տարուի եւ թէ անոր արդիւնքը պիտի համապատասխանէ եղած զոհողութիւններուն։ Ձախողութիւններ պատահեցան. սխալներ գործուեցան։ Թո՛ղ կառավարութիւնը ստանձնէ անոր պարսաւանքը մինչեւ որ հասնի այն վայրկեանը տեսնելու թէ այդ պարսաւը ի՛նչպէս պէտք է բաժնել վարչական դրութեան եւ վարողներուն միջեւ։ Պիտի ջանանք դարմանելու սխալները։ Քանի մը շաբթէն երկու հարիւր հազար զինուոր պիտի ունենանք հարաւային Ափրիկէի մէջ։ Ազգին բարոյականը բոլորովին անաղարտ է։ (Ծափահարութիւններ։) Չկայ զոհողութիւն մը զոր ազգը չուզէ յանձն առնել. զոհողութիւններ պիտի չպահանջէինք եթէ չմտածէինք թէ մեր պահանջումները անհրաժեշտ չեն յաջողելու համար։

«Պատերազմին դասերէն մէկը պաշտպանողական այն ահագին զօրութիւնն է զոր անկանոնները եւ կամաւորները ունին, իրենց հայրենիքը պաշտպանելու համար։ (Ընդդիմադիրները կը ծափահարեն։) Այս դասը պէտք չէ աչքէ վրիպեցնել՝ երբ զինուորական կացութեան վրայ տեսութիւն մը ըլլայ։ Կը յուսամ թէ միջոցներ ձեռք պիտի առնուին գործածելու այդ սքանչելի տարրը որ միշտ մեր տրամադրութեան տակ կը գտնուի եւ որ, վայելուչ աջակցութեամբ մը, բարոյական օգնութեամբ մը եւ կարելի է շատ դրամով, ընդունակ է վերածուելու պաշտպանողական անօրինակ զօրութեան մը։ (Բուռն ծափահարութիւններ։) Այս առաջարկութիւնը կուսակցական նպատակով մը պիտի չընեմ, այլ անոր համար որ ազգին բաղձանքը կը ներկայացնէ։ (Բուռն ծափահարութիւններ։) Գալով մեր քաղաքականութեան, եթէ յաջողի, ինծի այնպէս կ'երեւայ թէ սկզբունքով համաձայն ենք Սըր Էտուարտ Կրէյի հետ։ Կառավարութիւնը որչափ որ գործը իր ձեռքը ըլլայ, երկրորդ Մաճուպա մը պիտի չընէ։ (Բուռն ծափահարութիւններ։) Եթէ մենք պաշտօնի վրայ մնանք, Պօէրները երբեք մեր հաւանութեամբ պիտի չկրնան հարաւային Ափրիկէի սրտին վրայ կառուցանել միջնաբերդ մը, ուրկէ կը բղխին ցեղերու ատելութիւնները։ (Ծափահարութիւններ։) Պօէրները երբեք պիտի չկրնան, ապագային, ստորին ցեղի մը տեղ դնել Անգլիացիները։»

Երեքշաբթի օրն ալ շարունակուեցաւ նիստը որ վերջինն էր գահաճառին ուղերձին վիճաբանութեանը համար։ Ինչպէս հեռագիրը ծանոյց 139ի դէմ 352 քուէով մերժուեցաւ Ֆից Մորիսի բանաձեւը, որով պարսաւանքի քուէ առաջարկած էր նախարարութեան համար։ Երեքշաբթի օրուան նիստին մէջ կարեւոր երեք ճառեր միայն արտասանուեցան Պ. Ասքիթի, Սըր Հէնրի Քէմպըլ Պէնըրմէնի եւ Պ. Պալֆուրի կողմէ։ Պ. Ասքիթ կրկնեց Լորտ Ռոզպըրիի խօսքերը եւ պաշտպանեց երկրակալութեան կուսակից ազատականներու գաղափարները։ Սըր Հէնրի Քէմպըլ Պէնըրմէն յորդորներ կարդաց նախարարութեան, որպէս զի աւելի խոհեմ ըլլայ եւ ապագային պէտք եղածին պէս վարէ գործողութիւնները։ Պ. Պալֆուր ալ սոյնպէս խօսեցաւ.

«Երկիրը կը սկսի հասկնալ թէ ինչ որ ալ ըսուի զինուորական գործողութիւնները վարելու եղանակին վրայ, պատերազմական նախարարութիւնը, խաղաղութեան երկար ժամանակամիջոցէ մը ետքը, կրցած է պէտք եղածէն աւելին ընել։ Երեսփ. Ժողովին ներկայացուած բանաձեւը պատերազմական նախարարութեան դէմ ուղղուած յարձակում մը չէ եւ ոչ ալ կառավարութեան դէմ։ Ատիկա ամէնէն աւելի գաղթային նախարարին դէմ յարձակում մըն է։ Պ. Չէմպըրլէն իրաւունք ունի կարեւորութիւն չտալ իրեն դէմ եղած յարձակումներուն, վասն զի Պ. Չէմպըրլէնի ջանքերուն շնորհիւն է որ բրիտանական պետութիւնը առաջին անգամ ըլլալով կը հասկնայ թէ ի՛նչ է իր ճակատագիրը։ Հակառակ այդ գծուծ յարձակումներուն, Պ. Չէմպըրլէնի գաղթային նախարարութեան կոչուիլը նշանակելի պարագայ մը պիտի ըլլայ Անգլիոյ պատմութեան մէջ։ Ընդդիմադիրները պիտի կրնան կառավարութեան քաղաքականութիւնը քննադատել առանց պարսաւանքի քուէ մը ձեռք բերելու։ Պէտք չէ որ Թրանսվալ եւ ուրիշ օտար ազգերը կարծեն թէ Անգլիա պառակտուած է։ Երեսփ. Ժողովը սքանչելի առիթ մը ունի ապացուցանելու թէ Թագուհիին զինուորներուն ետին միացած ազգ մը կայ։ Կը պահանջեմ ընդդիմադիրներէն չընդունիլ բանաձեւ մը որուն արդիւնքը պիտի ըլլայ երկարել պատերազմը եւ աւելցնել եւրոպական խառնակութեան մը վտանգները։» (Ծափահարութիւններ։)

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԴԱՇՏԷՆ

ՍԸՐ ՌԸՏՎԷՐՍ ՊԸԼԼԸՐ

Լոնտոնէն կը հեռագրեն Նայթ Ֆրայթ Բրէսի.

Անգլիական զինուորները երկուշաբթի օրը անցան Թուկէլան, առաջուընէ իրենց անցքը դիւրացնելով բուռն թնդանօթաձգութեան մը միջոցաւ։ Նոյն օրը հետեւակները հրաման ստացան յառաջանալու։ Այս շարժումը կատարուեցաւ գնտակներու տեղատարափի մը մէջտեղ։ Փառաւոր գործ մըն էր։ Ցետոյ մեր զինուորները յարձակում մը ձեւացուցին որով մեր ձախ թեւը դիւրութեամբ գրաւեց Վալքրանցի բլուրը։ Յառաջխաղացումը առ այժմ անկարելի է, վասն զի Պօէրները Սբիոն-Քոբէն ու Տորն Քլոֆէն կրնայ ըլլալ որ մեր կողին վրայ յարձակին։ Թէեւ 260 հոգի կորսնցուցինք, սակայն շատ քիչ են բաղդատելով կատարուած գործին մեծութեանը։ Մեր կացութիւնը կը բարւոքի. ընելիքնիս շատ դժուար է, բայց մեր ձեռքն է զայն գլուխ հանելը։»

Թայմզ ալ հետեւեալ հեռագիրը ստացած է.

«Երկուշաբթի յարձակում մը կատարեցինք Պօէրներու դիրքին վրայ, զոր կը կազմէ բլուրներու ամուր գիծ մը որ Սբիոն-Քոբի արեւելեան կողմէն մինչեւ երեք մղոն կը տարածուի։ Պօէրներու դիրքին վերջին ծայրը կը գտնուի Զուարդս Քոբ դիմացը՝ որուն վրայ համախմբուած են մեր թնդանօթները։ Ցետոյ դիրքը կը դառնայ դէպ ի հարաւ։ Բլուրներուն արեւելեան կողմը կը գտնուի Տորն-Քլոֆի բարձր բլուրը։ Ուայըն զօրավարին կիսաբրիգադը, հինգ հրետաններու պաշտպանութեամբ, ձախ կողմէն յարձակում մը ձեւացուց. թշնամին սկսաւ կրակ ընել անոր վրայ։ Գլխաւոր ջանքը կատարուեցաւ աջ կողմէն։ Լիթըլթըն զօրավարին կիսաբրիգադը շարժուն կամուրջի մը վրայէն գետակը անցաւ, թշնամիին կրակին տակ, եւ հարաւային բլուրին վրայ յարձակելով գրաւեց զայն։ Պօէրները որոնք թնդանօթաձգութիւն կատարած էին Տորն-Քլոֆի վրայէն, բուռն կրակ մը տեղացուցին Անգլիացիներուն վրայ եւ արգելք եղան անոնց յառաջացման։ Անգլիական զինուորները գտնուած տեղերնուն վրայ վրան կանգնեցին։ Նըէկ յառաջխաղացութիւն չկատարուեցաւ։ Պօէրները թնդանօթաձգութիւն մը կատարեցին, շատ հեռուէն ռումբ արձակելով։ Անոնց թնդանօթներուն գտնուած տեղը կարելի չէ ճշդութեամբ որոշել։ Կէս օրէն ետքը թշնամին բուռն յարձակում մը ըրաւ Լիթըլթըն զօրավարին կիսաբրիգադին գտնուած բլուրին վրայ։ Պօէրները նախ յաջողեցան, բայց երբ օգնութիւն ստացանք, այդ դիրքը վերստին գրաւեցինք սուիններով։ Սըր Ռըտվէրս Պըլլըր անձամբ կը վարէ գործողութիւնները։»

ԿԻՆԵՐԸ ԵՒ ՏՂԱՔ

ՊՕԷՐՆԵՐՈՒ ՄԱՐՏԿՈՑՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Անգլիական զինուորներ իրենց նամակներուն մէջ կը պատմեն թէ Պօէրներուն պատնէշներուն մէջ կիները փամփուշտ եւ ռազմամթերք կը կրեն, բաց դաշտին մէջ՝ գնդակներուն տեղատարափներուն տակ. տղաք անոնց ետեւէն կը վազեն պարկեր շալկած. շատերն ալ գնտակներէն կը զարնուին։

ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

Լոնտոն, 9 փետր. — Ռուեթէր փետր. 7 թուականով Լէտիսմիթի առջեւ Պօէրներուն բանակէտղէն հեռագիր մը կը ստանայ թէ Պօէրները նախընթաց օրը ռմբակոծեր են զրահապատ կառախումբ մը որ Չիվլիէն դէպ ի Քոլէնզօ կ'երթար։ Կառախումբը որ երկու հազար հոգի կը տանէր, պարտաւորուեր է ետ դառնալ, այդ յարձակումին հետեւանքով։ Փետր. 7ի առտուընէ ի վեր թնդանօթաձգութիւն մը կը կատարուի Քոլէնզոյի մօտ եւ վերին Թուկէլայի վրայ։

—Լուրէնսօ Մարքէզէն այս օրուան թուականով կը հեռագրեն Ռուեթէրի.— «Լէտիսմիթի առջեւ գտնուած Պօէրներու բանակէտղէն փետր. 8 թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ անգլիացի այն զինուորները որոնք Մոլէնսբրիւթի մօտ բլուր մը գրաւած էին, այս առտու թողուցին զայն, Պօէրներուն թնդանօթաձգութեանը հետեւանքով։ Անգլիացիները քշուեցան Թուկէլայի միւս կողմը, իրենց նախկին դիրքերուն մէջ։ Թուկէլայի վրայ թնդանօթաձգութիւնը կը շարունակուի։

—Պատերազմական նախարարութիւնը մինչեւ հիմա ո եւ է լուր չառաւ Սըր Ռըտվէրս Պըլլըրի նահանջին վրայ։

—Մոտըր Ռիվըրէն փետր. 8 թուականով կը հեռագրեն թէ Մաքտոնալտ զօրավարը, նախընթաց օրը, ետ մղեր է Պօէրներուն կողմէ կատարուած կարգ մը յարձակումներ Քոտէսպէրկ-Տրիֆթի (Մոտըր-Ռիվըրի արեւմտեան կողմը) իր դիրքերուն վրայ։ Անգլիացիները 50 հոգի կորսնցուցեր են։

—Ռուեթէր փետր. 8 թուականով հեռագիր մը կը ստանայ Մոտըր-Ռիվըրէն թէ Լորտ Մէթիուէն հրաման տուեր է Մաքտոնալտ զօրավարին որ Մոտըր-Ռիվըր քաշուի։

—Զրոյց կայ թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը մտադիր է 37 նոր հրետաններ կազմել եւ քանի մը զօրագունդերու վրայ երրորդ վաշտեր աւելցնել։

—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովէն ներկայացուած յաւելուածական նիւմտացոյց 13 միլիոն անգլիական ոսկի կը պահանջէ պատերազմի ծախքերուն համար։

—Քէբթաունէն փետր. 8 թուականով կը հեռագրեն թէ օտար զինուորական կցորդները հետեւեալ օրը պիտի մեկնին Քէբթաունէն։

—Քէբթաունէն փետր. 8 թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ գերմանական Շուալպէ յածանաւը Ֆոռ-Էլիզապէթ հասեր է։

—Թայմզ կ'իմանայ թէ Նաթալէն անմիջական կերպով բժիշկներ եւ հիւանդապահներ ուղղուած են։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Լոնտոն, 10 փետր. — Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովը 39ի դէմ 229 քուէով ընդունեց գահաճառին ուղերձը։ Իրլանտացիները միայն հակառակ քուէ տուին։

—Լրագիրները կը հաստատեն թէ Մաքտոնալտ զօրավարը, հետազօտութիւն մը կատարելէ ետքը, հրաման ստացեր է Մոտըր-Ռիվըր քաշուիլ։

—Ռուեթէր հեռագիր մը կը ստանայ Մոտըր-Ռիվըրէն թէ Մաքտոնալտ ու Պապինկթըն զօրավարները Մոտըր-Ռիվըր հասեր են։ Թէեւ այդ երկու զօրավարներուն նպատակը իրականացած չէ, սակայն անգլիական զինուորներուն յառաջխաղացութիւնը յաջողած կը նկատուի, քանի որ թշնամին ետ մղուած եւ նահանջելու պարտաւորուած է։

—Լորտ Ռոպէրթս փետր. 8 թուականով կը հեռագրէ թէ Կէթէյքըր զօրավարը, փետր. 3ին, Բէնհօքի մօտ ետ մղեր է Պօէրները։

—Սբրինկֆիլտէն Ռուեթէրի կը հեռագրեն թէ Սըր Ռըտվէրս Պըլլըր նկատելով որ անգլիական յառաջխաղացութիւնը մարդու ահագին կորուստով միայն կարելի է, չորեքշաբթի իրիկուն հրամայեր է որ զինուորները ետ դառնան դէպ ի Թուկէլա։

—Լրագիրները Սբիրմէնի բանակէտղէն փետր. 9 թուականով հեռագիր մը կը հրատարակեն թէ Սըր Ռըտվէրս Պըլլըրի զինուորները նորէն Թուկէլա գետին հարաւային կողմը կը գտնուին, բայց առժամաբար։ Նահանջը միայն ծրագրի փոփոխութենէ մը առաջ եկած է, ինչ որ արդիւնք է զինուորներու յառաջխաղացութեան հետեւանքով առնուած տեղեկութիւններու։

—Շէֆիլտի մէջ իրլանտացի վաթսուն զինուորներ չեն ուզեր Անգլիայէն հեռանալ։

—Մաքտոնալտ զօրավարին նահանջը կանոնաւորութեամբ կատարուեցաւ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Լոնտոն, 11 փետր. — Լէտիսմիթի մէջ պաշարուած անգլիական բանակը նորէն դէպ ի դուրս յարձակում մը կատարեց, սակայն արդիւնքը դեռ յայտնի չէ։

—Սըր Ռըտվէրս Պըլլըր երրորդ փորձ մը պիտի ընէ Լէտիսմիթը ազատելու համար։

—Սըր Ռըտվէրս Պըլլըրի բանակը նահանջին ատեն թեթեւ կորուստ մը միայն ունեցաւ։

ԻՏԱԼԻԱ. — Հռոմէն ուրբաթ օրուան թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ արտաքին գործոց նախարար Վիսքոնթի Վէնոսթա մարքիզը, Ծերակոյտին մէջ յայտարարեր է թէ Իտալիոյ եւ Անգլիոյ յարաբերութիւնները բարեկամական ու փոխադարձ վստահութեան հանգամանք մը կը պահեն միշտ։ «Կը յուսամ թէ, յարեր է Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարը, հարաւային Ափրիկէի դէպքերը ընդհանուր խառնաշփոթութիւն մը առաջ պիտի չբերեն։ Իտալիոյ կառավարութիւնը միշտ պիտի հսկէ երկրին շահերուն վրայ. իր ընելիքը արդէն դիւրացած է՝ միւս տէրութեանց հետ ունեցած բարւոք յարաբերութիւններովը։»

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — Պէրլինէն ուրբաթ օրուան թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Գերմանիոյ կայսրը նոյն օրը Անգլիոյ դեսպանատունը երթալով երկար տեսակցութիւն մը ունեցեր է դեսպանին հետ։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ հանքային գործաւորները կը պնդեն իրենց պահանջումին վրայ որ է օրական ութ ժամ աշխատութիւն։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ նաւատորմին յաւելման ծրագիրը կ'երեւայ թէ դժուարութեան պիտի չհանդիպի Խորհրդարանին մէջ։ Կաթոլիկ կեդրոնէն կուսակցապետ Տօքթ. Լիպէր որ նաւատորմին յաւելման կուսակից է, ծանրապէս հիւանդ ըլլալով բացակայ կը գտնուի Խորհրդարանին նիստերէն. սակայն իր կուսակցութիւնը անոր ներկայութեանը պէտք պիտի չունենայ ծրագրին ի նպաստ քուէարկելու համար։ Կեդրոնին կուսակցութեան անդամներուն քուէն բաւական է ծրագրին ընդունելութիւնը յաջողցնելու համար։ Պէրլինէն կը հեռագրեն թէ այդ կուսակցութենէն 60 անդամ եւ կամ աւելի պիտի քուէարկեն ի նպաստ ծրագրին։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ Խորհրդարանին ծրագիր մը ներկայացուած է, որով կ'առաջարկուի օտար կառավարութեանց կողմէ պահանջուած հատուցումներու առթիւ ծագած վէճերը յանձնել Մ. Նահանգաց կեդրոնական դատարաններուն եւ ոչ թէ այն նահանգներուն ուր պատահած անկարգութիւններ առիթ տուած այդ պահանջումներուն։ Այդ ծրագրին պատճառ եղած է իտալական կառավարութեան ազդու դիմումները՝ Թալուլայի մէջ Իտալացի հպատակներուն լինչի օրէնքին ենթարկուելուն համար։ Այդ ծրագիրը եթէ ընդունուի, ինչ որ տարակուսելի չերեւար, Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը պիտի կրնայ պէտք եղածին պէս երաշխաւորել օտար հպատակներու կեանքը ու ինչքը՝ Մ. Նահանգաց ո եւ է մէկ մասին մէջ։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Լոնտոն, 10 փետր. — Թայմզ՝ Պարսկաստանի եւ Աֆղանիստանի սահմանագլուխներուն վրայ Ռուսիոյ կողմէ եղած զինուորական շարժում մը կը ծանուցանէ։

Պերլին. — Րայխսթակը նիւմտացոյցի յանձնաժողովին ղրկեց նաւատորմի յաւելման ծրագիրը։

Մադրիտ. — Խորհրդարանին մէջ բուռն վիճաբանութիւններ տեղի ունեցան ներքին մաքսերու խնդրին համար։

Նիս. — Սքուբշինան գահաճառով մը փակուեցաւ, որ ի վեր կը հանէ Աղեքսանդր Թագաւորին Վիեննայի մէջ վերջերս եղած սիրալիր ընդունելութիւնը, որ ապացոյցն է Ֆրանց-Եոսէֆ կայսեր՝ Սերպիոյ եւ անոր արքայական գերդաստանին նկատմամբ ցոյց տուած բարեկամութեան։ Թագաւորը իր ճառին մէջ ըսաւ նաեւ թէ Թուրքիոյ եւ Սերպիոյ միջեւ կնքուած առեւտրական դաշնագիրը աւելի պիտի ամրապնդէ յիշեալ երկու երկիրներու մէջ գտնուող բարեկամական կապերը։

Բարիզ. — Նախարարապետ Պ. Վալտէք Ռուսօ յանձնաժողովին մէջ պնդեց որ Պ. Տէլուլէտի պաշտօնանկութիւնը հրատարակուի։ Յանձնաժողովը 3ի դէմ 7 ձայնով ընդունեց նախարարապետին առաջարկը։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Իլլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ Բերայի Թաղապետութեան ելմտական պաշտօնեայ Րասիմ էֆ.ի։ Իլլայի երկրորդ աստիճան՝ Թէնպէքիի Ռէժիին նախորդ առաջին քարտուղար Տեօվֆէտ էֆ.ի։ Միւթէմայիզի աստիճան՝ ոստիկանութեան նախարարութեան թարգման Ապտիւլքէրիմ պէյի։ Սանիէի աստիճան՝ Հաճըն գաւառակին գայմագամի օգնական Մէհմէտ Եավէր պէյի։

—Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Առողջապահական Խորհուրդին առաջին քարտուղար Ահմէտ Րագըպ պէյի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Կ. Պոլսոյ սերպիական դեսպանին փեսայ՝ թնդանօթաձիգներու հազարապետ Պ. Վլատիմիր Րայքովիչի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ արքունի շէնքերու երկաթ մատակարարող վաճառական Ցովակիմեան էֆ.ի։

—Իմթիազի արծաթ շքադրամ՝ մաքսային Խորհուրդին անդամ Սպահիլեանի էֆ.ի եւ Թէրսանէի կեդրոնական հիւանդանոցին առաջին վիրաբոյժ գնդապետ Ֆիքրի պէյի։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ. — Վեհ. Սուլթանին կողմէ Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահ Պ. Լուպէի նուիրուած ականակուռ պատուանշանը, որ պաշտօնապէս ծանուցուած է թուրք լրագիրներու այսօրուան թիւին մէջ, զարդարուած է ադամանդներով (պրլեան) եւ զանազան մեծարժէք քարերով։ Ինչպէս ծանուցինք, այդ պատուանշանը պիտի տանի կայս. Թիկնապահ Սպահիւլլահ փաշայի նախագահութեամբ պատգամաւորութիւն մը զոր պիտի կազմեն կայս. պալատան քարտուղարներէն Ալի Ճէվատ պէյ ու կայս. Թիկնապահ գնդապետ Թէվֆիք պէյ։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔ. — Թուրք լրագիրներու երէկուան թիւին մէջ հետեւեալ Պաշտօնական Ձեկոյցը հրատարակուած է.

«Նախապէս ծանուցուեցաւ թէ Կ. Պոլսոյ շէնքերու եւ կալուածներու տուրքերուն մինչեւ ելմտական 1314 տարուան վերջը եղած յետնեալ մասերուն համար եթէ մինչեւ ներկայ տարուան փետրուարի վերջը վճարումներ ըլլան՝ կէսին համար հնչուն դրամ եւ միւս կէսին համար ալ սուրէք ու սէրկի պիտի ընդունուին։ Նաեւ թէ ներկայ տարուան տուրքն ալ մինչեւ յառաջիկայ փետրուարին վերջը եթէ հաստատուած ըլլայ, նոյն տարուան վերաբերող սէրկի եւ սուրէք պիտի ընդունուին։ Հարկ եղած գործողութիւններն ալ մինչեւ հիմայ ըստ այնմ կը կատարուէին։ Արդ, նկատելով որ ներկայ տարին աւարտելուն քիչ ժամանակ մնացած է, որով տուրք վճարողները հարկ է օգտուին այս մասնաւոր թոյլտուութենէն եւ նկատելով որ այդ պատճառով ելմտական գանձուն եւ թաղապետական շրջանակներուն գործառնութիւնները պիտի աւելնան, ուստի որպէս զի ո եւ է անկանոնութեան եւ դժուարութեան տեղի չմնայ, այդ գործողութեանց յատկացուած ժամանակը ամէն օր ժամ 6էն մինչ 10ը երկարած է։ Արդի դրութիւնը, ներկայ տարւոյն վերջէն ետքը ո եւ է փոփոխութիւն կամ ընդարձակում բնաւ պիտի չը կրէ։ Այս մասնաւոր թոյլտուութիւնը յառաջիկայ փետրուարի վերջը պիտի աւարտի։ Յառաջիկայ տարուան շրջանին մէջ, այսինքն մարտի սկիզբէն մինչեւ փետրուարի վերջը՝ թէ՛ 1314 եւ թէ 1315 տարիներէն անվճար մնացած տուրքերուն մէկ քառորդին համեմատութեամբ միայն սուրէք եւ սէրկի պիտի ընդունուին։ Հետեւաբար տուրք վճարողները կը հրաւիրուին որ այս պարագաները նկատողութեան առնելով փութան այս օրերս հատուցանել իրենց տուրքերը։»

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանն ու Տիկին Քոնսթան շաբաթ օրը մայրաքաղաքս պիտի ժամանեն Արեւելեան Ճեպընթացով։

ՀՈԼԱՆՏԱԿԱՆ նոր դեսպան Պ. Ֆոն Վէյքէրլէն այսօր Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւը պիտի ունենայ, իր յանձնարարագիրները մատուցանելու համար։

ԵԷՄԷՆԻ նահանգին համար զինուորական չորս վաշտեր եւս պիտի կազմուին։

ՈՉԽԱՐԻ ՏՈՒՐՔ. — Ձեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ Ռումէլիէն Անատոլու անցուած ոչխարներէն առնուած տուրքը շատ բարձր ըլլալուն համար բողոք տըրուած է, Քաղաքապետութենէն տեղեկութիւն ուզեց այդ մասին։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ գտնուող օսմ. վաճառականները կը գանգատին թէ տեղւոյն մաքսատանց մէջ դժուարութիւններու կը հանդիպին։ Այդ մասին օսմ. պաշտօնեաներու կողմէ քննութիւն կատարուելով որոշուեր է փութով դարման մը ընել։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ Առեւտրական Սենեակը խնդրեց ձեռնհաս պաշտօնարանէն անթերի գործադրել այն դրութիւնը որով մաքս դիմող վաճառականներէն ու անոնց ներկայացուցիչներէն վկայական մը կը պահանջուի՝ վաւերացած Կ. Պոլսոյ առեւտրական սենեակէն։ Այս դիմումին պատճառը այն է թէ մաքսերու մէջ արհեստապետներու կողմէ այդ նպատակով տրուած վկայականներն ալ կ'ընդունուին։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ դաշնագիրներու համար Բ. Դրան մէջ կազմուած յանձնաժողովը խորհրդակցութիւններ կատարեց Ռումանիոյ ու Սերպիոյ հետ կնքուած առեւտրական դաշնագիրներուն նորոգութեան մասին որոնց պայմանաժամը կ'աւարտի փետրուար 15ին։

ԳԱՆՁԻԱՅԻ նախ անուանուեցաւ Աւրիֆ էֆ. որ քանի մը օրէն իր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ նախնական դատարանը, շաբաթ օրը, վեց ամսուան բանտարկութեան եւ դատական ծախքերու հատուցման դատապարտեց Բերայի ոստիկաններէն յիւնապետ Ահմէտ Րիֆաթ էֆ.ն որ ոստիկան Եուսուֆ էֆ.ը՝ պաշտօնին կիրառմանը պահուն՝ ծեծած ու նախատած էր։

ԶՕՆԿՈՒԼՏԱՔԻ ՄԷՋ (Սեւ ծով) տեղական կառավարութիւնը դադրեցնել տուեր է՝ լատին կղերականներու կողմէ կառուցուած որբանոցը։

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ պաշտօնեաներու հանգըստեան թոշակի սնտուկին վարչութիւնը որոշեց որ ասկէ վերջը թոշակները՝ մէքթուպճիին նախագահութեամբ կազմըուած յանձնաժողովի մը միջոցաւ հատուցուին, որպէս զի լումայափոխներուն միջամտութեանը տեղի չմնայ։ Վարչութիւնը որոշեց նաեւ որ մէկ ամսականի յատուկ գումարը մինչեւ որ չպատրաստուի, թոշակ ստացողներուն եւ թոշակ գնող լումայափոխներուն վճարում չըլլայ։ Մինչեւ որ մէկ ամսաթոշակը ամբողջովին չհատուցուի, յաջորդ ամսաթոշակը չվճարուի։ Նախ թոշակի տէրերուն վճարում ըլլայ եւ յետոյ լումայափոխներուն։ Թոշակի տէրերուն վճարումը մինչեւ որ բոլորովին չաւարտի, լումայափոխներուն հատուցում չըլլայ։ Այդ պատճառով պիտի փութացուի ամսաթոշակներու վճարման գործը։ Ամէն ամիս արկղին մէջ պատրաստ գտնուած դրամին քանակութիւնը ու տեսակը պիտի արձանագրուի։ Ամսաթոշակի քարտուղարը իւրաքանչիւր կտրոնի վրայ պիտի նշանակէ վճարուելիք դրամին տեսակը։ Հակառակ պարագային մէջ այսինքն, եթէ կտրոններու վրայ դրամին տեսակը նշանակուած չըլլայ եւ կամ եթէ նշանակուածին հակառակ դրամ տրուի, արկղակալը պատասխանատու պիտի մնայ։ Բիչ քանակութեամբ թոշակները մէճիտիէով պիտի վճարուին։ Դուրսերէն եւ կառավարական պաշտօնատուններէն անգլիական, ֆրանսական եւ ուրիշ օտար դրամներ եթէ ղրկուին սնտուկին, թոշակներուն պիտի չտրուին, այլ մինչեւ հարիւր ոսկիի որ հասնին պահուելով յետոյ պիտի ղրկուին Ղալաթիոյ սակարանին գործակալութեան, օսմ. դրամի հետ փոխանակուելու համար։ Հետեւաբար սնտուկէն ո եւ է օտար դրամով վճարում պիտի չըլլայ ամսաթոշակի տէրերուն։ Օսմ. ոսկին 102 ղրուշ 30 փարայի պիտի տրուի, բարձրագոյն որոշման համաձայն։ Եթէ օսմ. ոսկիին գինը բարձրանայ, օսմ. ոսկիները Ղալաթիոյ սակարանը ղրկուելով մէճիտիէի պիտի վերածուին։ Այս հրահանգներուն անսաստող պաշտօնեաները օրէնքին տրամադրութեանը պիտի ենթարկուին։

ՀԱՄԻՏԻԷ հեծելագունդերուն համար ոսկեթել բանուած դրօշ մը՝ կրօնական վերտառութիւններով՝ Դ. զօրաբանակին կեդրոնը ղրկուեցաւ։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ. — Վեհ. Սուլթանը հրամայեց կայս. մասնաւոր Արկղէն գումարներ յատկացնել օսմ. երկիրներէ Հիճազ երթալիք կարօտ ուխտաւորներուն երթեւեկութեանը։

ԿԱՊԵՐՏՆԵՐԸ. — Իգտամ, ծանուցանելով որ գերման կառավարութիւնը որոշած է յաւելուածական տուրք մը առնել Գերմանիա ներածուած կապերտներէն, ինչ որ օսմ. արտադրութիւններուն պիտի վընասէ, ձեռնհաս պաշտօնատունին եւ Գերմանիոյ դեսպան Պարոն Մարշալի ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ այդ մասին։

ՀԻՒՍԷԻՆ ՂԱԼԻՊ ՊԷՅ, Վեհ. Սուլթանին ըսպըրճէը պաշին, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, առջի օրը մեռաւ։

ԱՊԱԿԻ. — Թուրք լրագիրները ձեռնհաս պաշտօնարանին ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն ըսելով որ Կ. Պոլսոյ մէջ սէնտիքա մը պիտի կազմուի ապակիի վաճառման համար, ինչ որ պատճառ պիտի ըլլայ ապակիի գիներուն եռապատիկ բարձրացմանը։

ԲԱՐԻԶԻ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԸ. — Կայս. Իրատէի մը համաձայն, օսմ. երկիրներէն 16 արաբական ձիեր պիտի ղրկուին Բարիզի Արուեստահանդէսը։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ԳԻԾ. — Գատըգիւղէն Ըսկիւտար շինուելիք թրամուէյի գիծին մենաշնորհը Պ. Սավալանի անունով անձի պիտի տրուի։ Գիծը պիտի սկսի Գատըգիւղէն եւ պիտի երկարի մինչեւ Սկիւտար, Պըղըլ Թոփրագ եւ Ջամլըճայի ճամբով մինչեւ Ալէմ Տաղը։ Վակոնները ձիով պիտի քաշուին, բայց եթէ Կ. Պոլսոյ թրամուէյնեըը քաշելու եղանակին մէջ փոփոխութիւն ըլլայ, Գատըգիւղ-Սկիւտարի թրամուէյն ալ անկէ պիտի օգտուի։ Մենաշնորհին պայմանաժամը իննսուն տարի պիտի ըլլայ։

ՊՈԼՍՈՅ Ապահովութեան Սնտուկին աւանդ ձգուած գոհարեղէններու արժէքը երկու գնահատիչներ պիտի սահմանեն և եթէ քսան հազար ղրուշէն վեր արժէք ունենան, այն ատեն ոսկերիչներու շուկային գնահատիչին ալ ցոյց պիտի տրուի։

ՄԱՔՍԱՏՈՒՆՆԵՐԸ.—Իգտամ ձեռնհաս պաշտօնարանին ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ ըսելով որ մաքսերու մէջ անտէր մնացած ապրանքները փոխանակ որոշեալ պայմանաժամին՝ մարտ ամսուն՝ վաճառելու, ուրիշ ատեններ ծախու կը հանուին։ Նաեւ փոխարժէքը կանխիկ առնելու տեղ, մաքսային պաշտօնեաները իրենք կը գնեն ապառիկ։ Իգտամ կը յարէ նաեւ թէ ապրանքները երկար ատեն մնալով կ'աւրուին որով ելմտական գանձը կը վնասուի։

ՍԸՎԱՃԻ կուսակալութեան, կ'ըսէ Իգտամ, հրահանգ տրուած է քննութիւն կատարել՝ Զիլէ գաւառակին գայմագամ Խօճէր Ասաֆ էֆ.ի դէմ եղած բողոքներուն համար։

ԿԱՌԱՔԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒ.—Մախսուսէի վարչութեան համար Իզմիտի նաւարանին մէջ շինուող կառաքարձ շոգենաւը մարտի մէջ պատրաստ պիտի ըլլայ։

ԳԻԹԼԻՍԻ ՄԷՋ ՈՃԻՐ ՄԸ.— Գիթլիսի Գըզըլ Մէսճիտ թաղին մէջ Սեդրաք անուն հայ ժամագործ մը վերջերս սպաննուած գտնուեր է՝ կոկորդէն կտրուած։ Տանը մէջ ոչ ոք կայ եղեր։ Սպանեալին կինը իր աներոջը տունը կը գտնուէր։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարելով երեւան հաներ է ոճրագործները որոնք են մսավաճառ Արշակ և երկու կին։ Արշակ խոստովաներ է ոճիրը, որուն շարժառիթն է գողութիւնը։ Ոճրին հեղինակներէն մէկը Սեդրաքը գետինը պառկեցուցեր, Սոֆի անուն կին մը անոր ոտքերը բռներ և Արշակ ալ մսավաճառի դանակով Սեդրաքը մորթեր է։ Արշակ Սեդրաքի եղբօրորդին է և քսան տարիէ ի վեր անոր բարերարեալը։

ՄՈՒՇԻ կինճ գաւառին Ճապաղջուր գաւառակին Բիլան գիւղէն Բեալօ անուն մարդ մը, կին մը և Իսմայլան գիւղին նախկին մուխթարը՝ Աճօ անցեալները ուղեւորութեան մը պահուն ձիւնի փոթորկի մը բռնուելով մեռեր են։

ԲԵՐԱՅԻ Թրամուէյի կառք մը, առջի գիշերը, Շիշլանէ պահականոցին առջեւէն անցած ատեն, 13 տարեկան Ճուզէբօ անուն իտալացի տղայ մը տապալեց, որ վիրաւորուեցաւ։

ԴԻԱԿ ՄԸ.—Առջի գիշերը կամուրջին այն մասին առջեւ, ուր Վօսփորի շոգենաւերը կը մօտենան, դիակ մը գտնուեցաւ, սակայն փտած ըլլալով կարելի չեղաւ հաստատել թէ որո՞ւնն է։ Փորին ձախ կողմէն հատու գործիքով մը զարնուած էր և աղիքները դուրս թափած էին։

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ.— Շաբաթ գիշեր Եորկիոս անուն հելլէն շոգենաւ մը Աթենեայի առջեւ զարնուեցաւ վախճանեալ Գապուլի փաշայի կնոջ բնակած ծովեզերեայ տունին և ծովին վրայ նայող սրահը բոլորովին քանդեց, 70-80 ոսկիի վնաս մը պատճառ ըլլալով։ Շոգենաւը այդ միջոցին խրած ըլլալով ժամ մը աշխատելէ ետքը կրցաւ ազատիլ։ Տունին տէրը դատ բացաւ շոգենաւին պատկանած Ընկերութեանը դէմ։

ՍԱՄԱԹԻԱՅ մէջ, անցեալ օր, երեք անձ յարձակեցան Պ. Թուսիտիս Թէոտորիտէսի վրայ, զոր սրունքէն զարկին դաշոյնով։ Վիրաւորը բարեկամի մը տունը տարուելով հոն հարկ եղած դարմանները եղան։ Վիճակը ծանր է։ Զարագործները փախած են։

ԽՈՒԼԵՐՈՒՆ.—Հարուստ կին մը որուն խլութիւնը և ականջներուն բզզիւնը բժշկուած էր Նիքօլսըն հաստատութեան արհեստական թըմբուկներովը, այդ հաստատութեան նուիրած է 25,000 Ֆր. որպէս զի այն բոլոր խուլերը որոնք միջոց չունին յիշեալ թըմբուկներէն գնելու, կարենան ձրիաբար ստանալ։ Դիմել այդ հաստատութեան (Institut) հասցէին Longcott, Gunessbry, London W.

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ԱՏԵԱՆ

ՃԱՎԻՏ ՊԷՅԻ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՀՈՒ ՊԱՏԻԺ

Եղեռնադատ ատեանը շաբաթ օրը վերջին անգամ ըլլալով զբաղեցաւ Հաճի պին Մուսթաֆայի դատովը։ Այդ անձը՝ Մեծ-Եպարքոս Խալիլ Րիֆաթ փաշայի որդին, Ճավիտ պէյը սպաննած ըլլալուն համար ամբաստանուած էր։ Ատեանին կը նախագահէր Հիլմի պէյ։ Անդամներն էին Ճէմալ, Հաճի Րէշատ, Թագւոր ու Շէվքէթ էֆ.ները։ Նախագահը յայտարարեց թէ ատեանին անդամներէն Թովմաս էֆ. հիւանդութեան պատճառով բացակայ ըլլալով անդամոց մէջ փոփոխութիւններ եղած են. հետեւաբար նորէն կարդալ տուաւ նախորդ նիստերուն ատենագրութիւնները։ Յետոյ նախագահը քանի մը հարցումներ ուղղեց Հաճիի բնակած օթէլին գրագիր Նաիմ էֆ.ի և մաքսատան պաշտօնեայ Օսման էֆ.ի՝ ամբաստանեալին հետ անոնց ունեցած մէկ տեսակցութեանը վրայ։ Ասոնցմէ ետքը նախագահը Թարգմանի միջոցաւ նորէն հարցաքննեց Հաճին՝ ծննդավայրին մէջ ըրած գործերուն, Կ. Պոլիս գալու պատճառներուն և այլ պարագաներուն վրայ, որոնք արդէն քանի անգամներ գրուեցան։ Նաև կարդացուեցաւ Շքոտրայի հարցաքննիչ դատաւորին մէկ տեղեկագիրը Հաճիի նկատմամբ։ Նախագահը յայտարարեց թէ կատարուած քննութիւնները աւարտած են։ Ասոր վրայ ընդհանուր դատախազը խօսք առնելով պարզեց Հաճիի գործած ոճիրը իր ամէն պարագաներով և պահանջեց որ Հաճի պին Մուսթաֆա մեղապարտ ճանչցուի՝ կանխամտածութեամբ գործած ըլլալուն համար այդ ոճիրը։ Յետոյ խօսք առաւ ամբաստանեալին փաստաբանը որ զանազան պարագաներ մէջ բերաւ իր փոխանորդեալին անմեղութիւնը հաստատելու համար և պահանջեց որ Հաճի պին Մուսթաֆա անպարտ արձակուի։ Նախագահը հարցուց ամբաստանեալին թէ ըսելիք մը ունի՞։ Ժխտողական պատասխան տուաւ։ Ասոր վրայ նախագահը յայտարարեց թէ դատավարութիւնը աւարտած է։ Ատեանը խորհրդակցութեանց սենեակը քաշուեցաւ և ժամ մը վերադառնալով կարդացուեցաւ սա վճիռը։

ՄԵՂԱՊԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ՎՃԻՌ

«Երկու կողմին պահանջումները ու պաշտպանութիւնները լսուելէ և քննութեանց տեղեկագիրները կարդացուելէ ու քննուելէ ետքը, խնդիրը խորհրդակցութեան ենթարկուեցաւ։ Ինչպէս օրինական պատճառները պիտի տեսնուին ատենագրութեան և վճռագրին մէջ, ամբաստանեալ Ագչէհիսարցի Հաճի պին Մուսթաֆա 1315 տարուան սեպտ. 25 ի շաբաթ օրուան իրիկունը ժամ 10 ին մօտ Պոլսոյ կամուրջէն Կղզիներու նաւամատոյցը տանող կամրջակին սանդուխին վրայ սպասած է Մեծ Եպարքոս Խալիլ Րիֆաթ փաշայի որդւոյն՝ պետական Խորհուրդին անդամ Ճավիտ պէյի։ Զայրոյթ յառաջ բերելիք ո և է խօսք կամ արարք առանց տեղի ունենալու, Հաճի կանխամտածութեամբ՝ ռէվոլվէրով կռնակէն քանի մը տեղէն զարկած ու սպաննած է Ճավիտ պէյը։ Հաճի թէև կ'ուրանայ, սակայն իր այդ արարքը հաստատուած է երդմամբ լսուած վկաներով, կատարուած քննութեամբ, զանազան ապացոյցներով և քննութեանց տեղեկագրին պարունակութեամբը։ Հետեւաբար միաձայնութեամբ վճռուած է թէ Հաճի պին Մուսթաֆա, իբր կանխամտածութեամբ հեղինակ այդ սպանութեան, մեղապարտ է։»

Ընդհանուր դատախազը պահանջեց որ Հաճի ենթարկուի Պատժական Օրէնքին 170 րդ յօդուածին տրամադրութեանը։ Վճիռը Թարգմանի միջոցաւ հաղորդուեցաւ Հաճիի որ պատասխանեց թէ ըսելիք մը չունի։ Ասոր վրայ ատեանը նորէն պահ մը խորհրդակցեցաւ և յետոյ նախագահը յայտարարեց թէ Պատժական Օրէնքին 170 րդ յօդուածին տրամադրութեանը համաձայն Հաճի պին Մուսթաֆա մահուան դատապարտուած է։

Դատին թուղթերը պիտի յանձնուին վճռաբեկ ատեանին, ըստ օրինի քննուելու համար։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Խառն Ժողովը իր վերջին նիստերէն մէկուն մէջ նկատելով որ Ժողովը յարաբերական խնդիրներով զբաղելու համար միջոց չունենար ամուսնական խնդիրները նկատողութեան առնելու, որոշած էր յանձնաժողով մը կազմել որ մէկ երկու նիստ գումարելով օրակարգին մէջ գտնուած ամուսնական խնդիրները քննէ և իր որոշումները տեղեկագրէ Խառն Ժողովին։ Այդ յանձնաժողովը իր առաջին նիստը պիտի գումարէ վաղը Ազգ. Պատրիարքարանին մէջ։

—Ամասիոյ առաջն. տեղապահ Տ. Արիստակէս Ծ. Վարդապետ Վանքեան ասկէ առաջ հարկ եղած տեղը դիմում ըրած էր Մարսուանի վանքին պատկանող Աղըլ Եէրի կոչուած ընդարձակ արտին՝ Օսման պէյ անուն անձի մը կողմէ գրաւուելուն նկատմամբ։ Պատրիարքարան հասած տեղեկութիւններէ կ'իմանանք թէ շնորհիւ Կայս. կառավարութեան արդարադատ տնօրինութեան, այդ արտը վանքին վերադարձուեր է։

—Դպրոցական դասագիրքերու վաւերացման առթիւ դիւանական տուրք մը գանձելու համար ասկէ առաջ Ուսումն. Խորհուրդը առաջարկութիւն մը մատուցած էր Քաղ. Ժողովին, որ խնդիրը նկատողութեան առնելով, որոշած էր «դիւանական տուրք» անուամբ որոշեալ գումարի մը համեմատութեամբ վաւերացուած գիրքերէն օրինակներ առնել ի հաշիւ Պատրիարքարանի։ Քաղ. Ժողովին այս որոշումը յատուկ պաշտօնագիրներով Ուսումնական և Տնտեսական խորհուրդներուն հաղորդուած ըլլալով, ըստ այսմ այս վերջինը պէտք եղած հրահանգները տուաւ ելմտից տեսչութեան։

— Գարթալի Թաղ. Խորհուրդը իր քանչէլերի տուրքին վճարման համար առաջարկած է Պատրիարքարանի որ Պէգճեան ամիրայի կտակին ի հաշիւ, Մայր Եկեղեցւոյ սնտուկէն ունեցած յետնեալ պահանջքը գանձուելով, այդ պարտքը գոցելու յատկացուի։ Որոշուած է իրաւախոհութեամբ մը կարգադրել խնդիրը։

—Ատանայի մէջ Միրիճեան հանգուցեալ Կիրակոս էֆ.ի կողմէ տեղւոյն երկու եկեղեցիներուն կտակուած էր ալիւրի գործարանի մը մէկ բաժինը։ Տեղւոյն գաւառային վարչութիւնը Ազգ. Պատրիարքարանի արտօնութեամբ այդ բաժինը վաճառած և անոր տեղ երեք հասութաբեր կալուածներ գնած ու տեղեկագրած էր Պատրիարքարան։ Տնտեսական Խորհուրդը իր վերջին նիստին մէջ այդ կարգադրութիւնը ընդունելի դատեց եւ որոշեց տեղեկագրել Քաղ. Ժողովին։

—Կրթական տեսչին սահմանուած ամսաթոշակին գանձման մասին Քաղ. Ժողովի որոշումը հաղորդուած ըլլալով Տնտեսական խորհուրդին, այս վերջինը հարկ եղած հրահանգը տուած է ելմտից տեսչութեան որպէս զի ելմտից տեսչութիւնը Մայրաքաղաքիս Թաղ. խորհուրդներէն իրենց թաղերու սահմանուած գումարները գանձէ և ինք վճարէ կրթական տեսչին ամսաթոշակը։

—Նիւ Եորքէն գրուած նամակէ մը կը տեղեկանանք թէ Ամերիկայի Ֆրէզնօ քաղաքին մէջ կը գտնուին 5-600 հայեր, որոնք մեծ մասամբ չամիչի և թուզի գործերով կը զբաղին ու բաւական բարեկեցիկ վիճակ մը ունին։

—Փետրուարի վերջերը Բարիզի մէջ պիտի սկսի հրատարակուիլ Զարդ անունով հայերէն նորաձեւութեան հանդէս մը՝ Տիկին Մարի Սըվաճեանի կողմէ։ Այս հանդէսը՝ որուն մէջ Տոքդ. Պօղոս Քօլօլեան պիտի գրէ առողջապահական ու բժշկական հարցերու վրայ, պիտի պարունակէ նորելուկներու (nouveautés) բաժնէն զատ գրական մաս մըն ալ։ Պիտի խօսի կենցաղագիտութեան մասին, ձեռագործներու վրայ տեղեկութիւններ պիտի տայ, պիտի պարունակէ բարիզեան քրոնիկներ և վէպ մը. մէկ խօսքով բարիզեան նմանօրինակ հանդէսներուն հաւասար պիտի ըլլայ։ Զարդ առաջիկային մէջ պիտի սկսի պատկերազարդ հրատարակուիլ։

Հեռագիր

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 11 փետր.—Պատերազմական նախարարութիւնը բացարձակապէս լուռ կը մնայ։ Սըր Ռըտվէրս Պըլըրի կորուստներուն վրայ մանրամասն լուր չկայ։

—Թրանսվալի ներկայացուցիչ Տօքթ. Լէյտս որ յետաձգած էր Բեդրսպուրկ կատարելիք ուղեւորութիւնը, քանի մը օրէն պիտի երթայ Ռուսիոյ մայրաքաղաքը։

ԳԵՐՄԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

ՊԷՐԼԻՆ.—Կէս-Պաշտօնական լրագիրները կ'ըսեն թէ Գերմանիոյ նաւատորմին յաւելման ծրագիրը եթէ մերժուի, Խորհրդարանին լուծումը վերջնապէս որոշուած է։

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ.—Այսօր նախարարաց Խորհուրդը գումարուեցաւ Պ. Վալտէք Ռուսոյի նախագահութեամբ։ Քննեց օրինագիծ մը որ կ'առաջարկէ պատժական օրէնքին քանի մը տրամադրութիւնները փոխել՝ վերաբերմամբ հանրային բարեկարգութեան այն չփոթութիւններուն որոնց պատճառ կ'ըլլան կրօնքի պաշտօնեաները։ Նաեւ ընդարձակել տրամադրութիւնները 204 յօդուածին որ կը վերաբերի հանրային բարեկարգութիւնը խանգարողներու մասին ըլլալիք կղերական պարսաւանքներուն։ Այդ յօդուածը կը տրամադրէ.— «Հովուական հրահանգներ պարունակող ամէն գրութիւն որով կրօնի պաշտօնեայ մը քննադատէ կամ պարսաւէ թէ՛ կառավարութիւնը և թէ հանրային իշխանութեան մէկ արարքը, վտարման պատիժ առաջ պիտի բերէ՝ այդ գրութիւնը հրատարակող կրօնի պաշտօնեային նկատմամբ։»

Կառավարութիւնը վաղը Խորհրդարանին պիտի ներկայացնէ այդ օրինագիծը։

ՍՈՒԴԱՆ

ՀՌՈՄ.— Գահիրէի իտալական ընդհանուր հիւպատոսը հեռագրեց իր կառավարութեան թէ Սուտանի կողմերը կացութիւնը կը գէշնայ և թէ Ֆրանսական ու ռուսական գործակատարներ գրգռումներ կ'ընեն Անգլիոյ դէմ։

SANTAL MIDY

Սնունդներու լաւ ըլլալուն շատ հոգ կը տարուի միշտ. միեւնոյն կերպով պէտք է հոգածու ըլլալ դեղերուն մաքրութեան. այս պատճառով՝ բոլոր այն երիտասարդները որոնք Սանթալ Միտի կը գործածեն, միշտ Միտի անունը կը պահանջեն քաբսիւլներուն վրայ։

ԱԶԴ

Ծանօթ վաճառական-դերձակ Կարապետ էֆ. Պօյաճեան և չալկագործ Միքայէլ էֆ. Տէր-Դաւիթեան՝ որոնց Վօյվօտայի պահականոցին կիցը գտնուող խանութը այրած էր քովի շէնքէն հրդեհ ծագելուն հետեւանքով, իրենց բազմաթիւ յաճախորդներուն կը փութան ծանուցանել թէ առժամանակեայ կերպով հաստատուած են Ղալաթիա, Իզմիրլի օղլու խան, թիւ 10 սենեակը։ 1—10

ԱԶԴ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻ

Թէմէթթէքի հասոյթներով երաշխաւորուած 4 առ 100 տոկոսաբեր Բրիօրիթէ պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ 1900 փետր. 1)13 էն ըսկսեալ թիւ 4 կտրոնը (որուն պայմանաժամը կը լրանայ այդ թուականին) ինչպէս նաեւ նոյն փոխառութեան այն պարտաթուղթերը որոնք ջնջուած են 14 րդ վիճակահանութենէն, պիտի վճարուին Օսմ. կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կիշէէն։ Այդ կտրոններուն և պարտաթուղթերուն փոխարէն, որոնց պէտք է կցուին թուաւոր պօռտրօներ, ընկալագիր մը պիտի յանձնուի որ 10 օր ետքը պէտք է ներկայացուի Օսմ. կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ Սնտուկին։ 7—14

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Վիճակ 31 Հոկտեմբեր 1899

ՊԱՀԱՆՋՔ	Օսմ. ոսկի	
Բաժինք չգանձուած	5,500,000	—
Սնտուկ ի Կ. Պոլիս	1,426,958	92
» ի մասնաճիւղս	385,228	36
Գանձելի փոխանակագիրք	977,732	83
Պետական արժէթուղք	1,044,654	14
Զանազան արժէթուղք	2,645,799	77
Ընթացիկ հաշիւք Կայս. գանձուն—պարտականք	2,106,374	87
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք—պարտականք	3,015,583	85
Փոխատուութիւնք արժէթղթոց և վաճառաց	4,850,652	51
Անշարժ և շարժ. գոյք	253,631	72
Զանազանք	99,400	72
	22,306,017	69

ՊԱՐՏՔ	Օսմ. ոսկի	
Դրամագլուխ	11,000,000	—
[illegible] ի Կ. Պոլիս և ի մասնաճիւղս	875,641	—
Վճարելի փոխանակագիրք	1,725,525	83
Ընթացիկ հաշիւք Կայս. գանձուն — պահանջողք	6,690,892	32
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք—պահանջողք	708,728	36
Դրամական աւանդք որոշ պայմանաժամով	864,451	12
Վճարելի շահաբաժինք	12,968	77
Զանազանք	427,810	29
	22,306,017	69

Վաւերացեալ ճշգութիւնն ըստ տոմարաց

Դեր. Տնօրէն
Ժ. ՕԳՈՒԱՆՕ

Ընդհ. Տնօրէն
Ռ. ՀԱՄԻԼԹԸՆ ԼԱՆԿ

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑԸ
ԾԱԽՈՒ ՀԱՆԱԾ Է, ԲԱՑԱՌԻԿ ԳԻՆԵՐՈՎ, ԸՆՏԻՐ ՏԵՍԱԿ
1,000,000 ՆԱՄԱԿԻ ՊԱՀԱՐԱՆՆԵՐ
Պահանջել օրինակներու հաւաքածոն ՁՐԻ
Գաւառներէ 40 փարայի թղթադրոշմ ղրկել փօստայի ծախուց համար։
Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ Ֆինճանճըլար Եօգուշու, Կ. ՊՈԼԻՍ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	15
Ամէնէն բարձր գին	»	25	15
Ամէնէն վար գին	»	25	14
Ռումէլիի երկթ. գոց.	Ֆր.	125	—
Ամէնէն բարձր գին	»	125	12 1/2
Ամէնէն վար գին	»	125	—

ԲԱՑՈՒՄ 31 Յուն.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	25	15 1/2
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	125	—
Օսմանիյէ		429	—
Ռէժի		289	
Օսմ. Պանքա		12	87
Քրէտի Ժէնէրալ Օթ.		2	34
Յօս. Օթ. Նանժ է Վալէօն	Ա. Ո.	0	06
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	17 1/2
Թրամուէյ բաժնեթ.		690	—
» Ժուիսանս		220	—
» պարտաթ.	Ֆր.	483	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	475	—
Թրանսվալ	»	57	50

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	20
Անգլիական ոսկի	»	110	20
Բոլ Էմբէրիալ	»	90	-
Քրիմից	»	51	10
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	08
Մէթալիք	»	95	30
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	
» » » չէք	»	110	22 1/2
Բարիզ » »	Ֆր.	22	87 1/2
» » » չէք	»	22	77 1/2
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	57
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	21	87

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 10 Փետր.

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	35
) գոց.	»	23	40
» » » Բ.	»	46	50
» » » Գ.	»	26	37
Օսմանիէ	»	429	—
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	126	75
Օսմ. Ռէժի	»	289	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	572	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	100	75
Քրէտի Լիոնէ	»	1038	—
Իտալական Ռանթ	»	93	15
Սպանիական արտաքին	»	68	50
Թրանսվալ	»	57	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	190
Դրամազեղչ	»	03	50

ՊԷՐԼԻՆ, 10 Փետր.

Ռումէլիի երկաթուղի	»	122	50
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	—	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	300

ՎԻԵՆՆԱ, 10 Փետր.

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	»	242	30
Ռումէլիի երկաթուղի	»	125	30
Օսմ. Ռէժի	»	139	—

«ՃԱՇԱՐԱՆ ԱԼԷՔՍԻ»
ՂԱԼԱԹԻ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, Թիւ 39
(Թրամվէյի Սթասիոնին դէմը)

Պ. Ալէքսիս Բրէթաս՝ «Քիւչիւք Այնալը» ճաշարանին նախկին տնօրէնը, վարձած ըլլալով Պէշիկթաշի թրամվէյներու սթասիոնին դէմի «Արթէմիս» ճաշարանը բոլորովին վերանորոգած ու շքեղցուցած է զայն, և անունը դրած է «ճաշարան ԱԼԷՔՍԻ»։

Այս նոր ճաշարանը բացուած է անցեալ դեկտ. 16/28էն ի վեր և Պ. Ա. Բրէթաս իր գերազանց վարպետութիւնը դրած է յաճախորդներու տրամադրութեան տակ, որոնք, այդ առաջնակարգ ճաշարանին մէջ է՛ն լաւ և է՛ն համով կերակուրները պիտի գտնեն։ 12—16

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ԴԵՂԱՐԱՆ «ՆՕՐՄԱԼ»
192 ԲԵՐԱ ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ 192

Բերայի կեդրոնը, և «Սիթէ տը Բերա» շէնքին անկիւնը հաստատուող այս նոր դեղարանը որ դեղագործութեան արուեստին ամէն կատարելութիւններով օժտուած է, իր դեղերուն զտութեամբ, թարմութեամբ և դիւրամատչելի գիներով օգտակարապէս կըներկայանայ կրկին հասարակութեան և իր վաղեմի յաճախորդաց։

Դեղարանին տէրը Հ. Էմիրզեան քանի տարիներէ ի վեր ծանօթ է իր Կ. Պոլսոյ Սուլթան Մահմուտի Դամբարանին դիմաց ունեցած մեծ դեղարանովը զոր ամբողջովին ծախած եւ այս նորն հիմնած է։

Դեղարանին վրայ խորհրդակցութեան սենեակ մը յարգելի բժշկաց տրամադրութեան ներքեւ դրուած է և դեղարան մինչեւ կէս գիշեր բաց է։
512 2—25

ՍՔՕԴԻ ՄՕՌՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ
Կ. Պոլիս, 15 սեպտ. 1889
Պարոնայք Սքոթ և Պօուն,
Յորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սքօդին [illegible], միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ [illegible] և տկարութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։
Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու Մօռուի ձկան իւղէն և կը յանձնարարեմ զայն։
ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՍԷՍ
Նախկին բժիշկ [illegible]

—)(2)(—

ՆԻՔՕԼ ՄԷՅՐԱ

ԿՌԱՊԱՇՏ ՀՆԴԻԿՆԵՐԸ

Ա. ՄԱՍ

ԼԱՔԱՅԷ ՍՆՏՈՒԿԸ

Ա.

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ՏՈՒՆ ՄԸ ԵՒ ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ԳԻՏՈՒՆ ՄԸ

—Սիրելի հայրս, այդ փորձը մինչեւ այսօր դժբաղդաբար շատ գէշ արդիւնքներ տուաւ, և մահուան դատապարտուածներուն վախճանը դիւրացնելէ առաջ, աւելի զանոնք չարչարելու ծառայեց։

—Եւ ճիշդ ես ալ այդ անպատեհութեանց առաջքը առնելու համար է որ աշխատեցայ։ Ես ելեկտրական բոլորովին նոր միջոց մը հնարեցի, ու կը կարծեմ թէ իմ դրութիւնս բնաւ ցնցում չպիտի պատճառէ խեղճերուն։ Եւ ճիշդ այդ նպատակաւ ալ մասնաւոր վայր մը պատրաստեցի այս սրահին մէջ, ելեկտրականութեան խուց մը՝ առանց ո՛ և է օգնութեան. Բէնսօնէ միայն, ապահովաբար աշխարհի է՛ն ծոյլ մարդը, օգնեց ինծի, և օգտակար ալ եղաւ։

—Խե՛ղճ Բէնսօնէ ըսաւ Միս Տէպօրա, բայց սիրելի հայրս, շիտակը ըսելու համար շատ անարդար էք անոր մասին։

—Անարդա՛ր, ընդմիջեց գիտունը՝ քիչ մը ձայնը բարձրացնելով։ Բայց ընդհակառակը ես ինքզինքս յանցաւոր կը զգամ իր մասին չափազանց ներողամիտ գտնուելուս համար։ Սատանորդի մը՝ որ մի՛ միայն ճէնթլմէնի կեանք մը անցընելու կը նկրտի, ու բովանդակ օրը կ'անցընէ իր ձիերուն եւ տարճանակներուն հետ զբաղելով։ Ասկէ զատ, սա ալ աչքիս զարկաւ որ վերջերս քիչ մը շատ կը նայի քեզի, սիրելի Տէպօրաս։

—Ալ չխօսինք Բէնսօնէի վրայ, հա՛յր, աճապարեց ըսել աղջիկը՝ որուն այտերը շառագունած էին հօրը վերջին խօսքերը լսած պահուն։

Յետոյ աւելցուց.

—Մանաւանդ որ շատ ալ հեռացանք մեր խօսակցութեան նիւթէն։ Կ'ուզէ՞ք վերջապէս ձեր աղջկան ըսել թէ ի՞նչ կ'ընէք երկու ամիսէ ի վեր. այո՛ կամ ոչ։ Ամէն անգամ որ ձեր աշխատութեան սենեակը կը մտնեմ, զձեզ չեմ տեսներ։ Որովհետեւ փակուած էք սա անկիւնի սենեակը՝ զոր միշտ բանալու կու գամ ու միշտ կղպուած կը գտնեմ։

—Գիտես արդէն, սիրելի Տէպօրաս, թէ այդ սենեակը իմ մասնաւոր թանգարանս է՝ ուր պահած եմ իմ է՛ն թանկագին հաւաքածուներս և ուր առաջ կը տանիմ է՛ն գաղտնի ուսումնասիրութիւններս։ Ամէն պարագայի մէջ կ'ապահովցնեմ քեզ թէ ո՛ և է վտանգ մը չկայ մէջտեղը։

—Ան ատեն, սիրելի հայրս, թողէք որ ես ալ անգամ մը ձեր մասնաւոր թանգարանը մտնեմ։

—Անկարելի է, պատասխանեց Թօքսըն բուռն կերպով. մի՛ միայն ես կրնամ մտնել հոն և իմէ զատ ո՛չ ոք պէտք է որ անոր ներքինին վրայ աչք նետէ։

—Նոյն իսկ ձեր աղջկան համար արգիլուա՞ծ է անոր մուտքը։

Ու սիրուն աղջիկը շնորհալի շարժուածքով մը հօրը ծունկերուն վրայ նստեցաւ, զայն համոզել ջանալով։

—Օ՛հ, սիրելի հայրս, վստահութիւն ունեցէք ձեր սիրական աղջկան վրայ. չէք գիտեր որչա՛փ պիտի սիրեմ ձեզի և որչափ ալ պիտի համբուրեմ։

Պ. Թօքսըն գորովանքով համբուրեց աղջիկը։ Եւ որովհետեւ զիջում ընող մարդ չէր, կամացուկ մը վիզը ազատեց անոր մատուըներուն շղթայէն և ամուր ձայնով մը պատասխանեց.

—Տէպօրա՛, ալ մի՛ պնդեր, որովհետեւ անօգուտ է։ Ինչ որ կ'ընեմ այս պահուս, հարկաւ քեզի ալ պիտի յայտնեմ՝ երբ ժամանակը եկած ըլլայ։ Սպասելով այդ ատենին, կը խնդրեմ որ վերջին ծայր գաղտնապահ ըլլաս, ու մանաւանդ զիս հանգիստ ձգես, որպէս զի կարենամ արդի վերին աստիճան կարեւոր ուսումնասիրութիւններս աւարտել. ուսումնասիրութիւններ՝ որոնք շատ ծանրակշիռ հանգամանք մը պիտի ունենան։ Արդէն բաւական ժամանակ կորսնցուցի. պէտք է որ աշխատութիւնս վերսկսիմ։

Եւ վարագոյր մը վերցնելով, գիտունը մտաւ իր մասնաւոր թանգարանը՝ որուն դրան բանալին կրկին անգամ դարձուց, Տէպօրան դուրսը ձգելով։

Բ

ՏՕՔԹ. ԹՕՔՍԸՆԻ

ԶԱՐՄԱՆԱԼԻ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Երկու տարիէ ի վեր, Պ. Թօքսըն իրեն օգնական առած էր իր քրոջը զաւակը, երիտասարդ Էտկառ Բէնսօնէն։ Բոյրը Ֆրանսայի մէջ ամուսնացած էր։

Հավրի համալսարանին մէջ դաստիարակուած՝ Բէնսօնէ բաւական փայլուն յաջողութիւն մը ձեռք բերած էր, թէեւ դժուարաւ համակերպած էր իր նոր վիճակին։ Մօրեղբօրը հսկողութեան տակ՝ բնական գիտութիւններով կը պարապէր, և իր վառվռուն իմացականութեամբ մեծ ալ օգտակարութիւն կ'ունենար։ Միայն թէ իր ճաշակն ու նախասիրութիւն ուրիշ բանի համար վերապահած էր, ու գիտութիւններու տեսական մասը յայտնի կերպով անտարբեր կը թողուր զինքը։

Ամէն անգամ որ աշխատութիւնը վերջանալու ըլլար, աճապարանքով դուրս կը նետուէր աշխատանոցէն։ Յետոյ դուրս ելլելով, իր սիրական խաղերուն կը հետամտէր։ Ձին, կռփամարտը, զինավարժութիւնը իր գլխաւոր հաճոյքներն էին։ Բայց ամէն բանէ աւելի նշանառութեան մէջ վարպետ էր։ Իր արձակած գնդակները վրիպիլ չէին գիտեր. կարողութիւն մը՝ որ շատ գնահատուած էր ամէնէն, եւ զինքը անդամակից ըրած՝ Աթլէթիք Քըլըպին։ Նոյն իսկ Պ. Թօքսըն կը սքանչանար իր քեռորդիին այդ արտակարգ կարողութեան վրայ։

Գալով Միս Տէպօրայի, անշուշտ շատ պիտի չփոթէր՝ եթէ երբեք Բէնսօնէի մասին իր կարծիքը հասկնալ ուզէին։

Սիրուն ու գեղեցիկ կը գտնէր զայն, ու մասնաւորաբար այն խօսակցութենէն ետքը՝ զոր իր հօրը հետ ունեցած էր և զոր պատմեցինք նախորդ գլուխին մէջ, աւելի անուշ վարմունք մը ցոյց կուտար անոր։

Տէպօրա այդ միջոցին միակ մտածում մը ու միակ նպատակ մը ունէր. հօրմէն կորզել այն գաղտնիքը՝ զոր այնքա՛ն խնամքով կը պահէր իրմէ։

Պ. Թօքսըն բնաւ չէր փոխած իր սովորական կեանքը։

Ամէն օր իր խուցը կը մտնէր, դուռը ամուր մը կը գոցէր ու մարդ չէր ընդունէր քովը։

Տէպօրա, բնական դրդումով մը Բէնսօնէի յայտնած էր իր մտահոգութիւնը, բայց երիտասարդ Ֆրանսացին ալ չէր կրցած մեծ բան մը ըսել իրեն, քանի որ ինքն ալ անցած դարձածէն տեղեկութիւն չունէր։

Արդէն բաւական ատենէ ի վեր Տօքթէօրը իրեն ալ չէր բանար մասնաւոր թանգարանին դուռը։ Միայն թէ Բէնսօնէ կրցաւ Տէպօրան տեղեկացնել զարմանալի պարագաներու վրայ։

(Շարունակելի)

ԷՔԻԹԱՊԼ

Ամերիկեան ապահովագրական ընկերութիւն կենաց
Աշխարհիս էն հարուստ և էն հզօրը

Տնօրէն Թուրքիոյ, ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Անանիատի խան

Ի դէպ մահու ապահովագրութիւն
Միայն 20 տարեվճարով
Մահուան պարագային տարեվճարը կը դադրի
(Vie 20 primes)

ՕՐԻՆԱԿ

Տարիք 35. գումար 100,000 ֆրանք ի դէպ մահու վճարելի

Ուրիշ ընկերութեանց Թարիֆի համաձայն տարեվճարն է	ֆր.	4140
Էքիթապլ ընկերութեան » »	»	3408
Տարեկան տարբերութիւն ի նպաստ Էքիթապլի	ֆր.	732
20 տարուանմէջ » » »	»	14640
100ին 5էն բաղադրեալ տոկոսով	»	25414

Այսինքն աւելի քան 6 տարեվճարի խնայողութիւն մը
Ի ՆՊԱՍՏ ԷՔԻԹԱՊԼԻ

489

Ի՞ՆՉ ԿԵՐՑՆԵՄ ՏՂԵԿԻՍ

Տղաք երբ հինգ վեց ամսու ըլլան, մայրերը անոնց լաւ սննդարար ուտելիք մը գտնելու հետամուտ կ'ըլլան, ինչ որ շատ բնական է, ըստ որում, մայրական կաթը որչափ ալ առատ ու զօրաւոր ըլլայ, այլեւս անբաւական կը դառնայ տղաքն ուժովցնելու, երբ վեց ամսու ըլլան անոնք։ Բարիզի ամէնէն հռչակուած բժիշկը Տքթ. Ֆալիէռ, նկատողութեան առնելով այս կարեւոր խնդիրը, երկար փորձերէ ու զննութիւններէ վերջ, յաջողած է հնարել տղոց համար առաջին կարգի սնունդ մը, ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌ անունով, որ Բարիզի, Լոնտոնի և Վիէննայի Բժշկական Համալսարաններէն գնահատուելով, բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհին մէջ ընդհանրացած է։ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը հօգօլաի պէս խիստ քաղցրահամ է և միեւնոյն ժամանակ վերջին աստիճան սննդարար ու կազդուրիչ. մայրական կաթին կէկին անգամը սնունդ կը պարունակէ, զոր ուտող տղաք կը սընանին, կ'ուժովնան, կ'աճին, կը կայտառնան, շուտով ոտքի կ'ելլեն և առանց հիւանդանալու ակռայ կը հանեն։

Հազարաւոր օրինակներ կ'ապացուցանեն որ Ֆոսֆաթին Ֆալիէռով մեծցող տղաք, քաջողջ, ուժեղ, զօրաւոր և կայտառ մարդիկ եղած են ապագային։

Ամէն հասակէ անձինք անհրաժեշտ է որ գործածեն այս սքանչելի սնունդը։ Մանաւանդ ծերեր, հիւանդութենէ ապաքինողներ, ծծմայրեր ու նիհարներ, որոնց վերջին աստիճանի ոյժ, սնունդ և կորով կու տայ։

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններուն ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։

17—26

ՀԱՍՏԱՏՒԱԾ 1852

Տ^րք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

([illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենապատշաճ ցաւած ակռաներն [illegible] կը լեցնեն. [illegible] պայմանաւ։

Նորաձեւ եղանակաւ, Նուրբ, ճաշակաւոր, և գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, [illegible] երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ [illegible] գեղերու և ամենակատարելագործեալ [illegible] միջոցաւ, [illegible]։

Ե. Դ. Զաւակները կ'երթեւեկեն օրերն ալ, ([illegible]) ինչպէս նաեւ ամեն օր, ([illegible]) [illegible] Բերայի գործատեղին։

[illegible] թիւ 1 [illegible] փողոց։

NEVRALGIES Անգար, Ստամոքսի կծկում, Անարիւնութիւն և բոլոր ջղային հիւանդութիւնները մէկ ժամուան մէջ կը բուժուին շնորհիւ Տոքթէօր CRONIERի ՀԱԿԱՋՂԱՑԱՒԱՑԻՆ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐՈՒՆ

Տուփը 3 ֆրանք, ճամբու ծախք չառնուիր Paris, դեղարան Robriquet, Monnaie փողոց թիւ 23։ Կը ծախուի նաեւ բոլոր դեղարաններու մէջ։

EMULSION SCOTT
ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իփօֆոսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՅԼԸ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
Թուական ը
(20 Սէֆէր 1310)

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ
Պ. Ալպէր Սիմընս
Ցակոբեան խան, Վօյվօտա փողոց
Թիւ 67

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին կա ՈԼԻՍ ԽԷՆԻ խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը
Խէնի ճամի հավլուսը փողոց,
Օսմ. Նամականատան դէմը

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զաւօխ
Մարբուճճըլար, Զարճըլը խան, Թիւ 21

194

ՅԱ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենանին Միջազգային Ընկ.ն
Կենաց վրայ ապահովագրութեան
Տնօրէնութիւն Եւրոպա

Բորէզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ զ'Իդալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն առժամաբար փոխադրուած են Նոդր-Տամ տէ Վիքդուառ փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին երաշխաւորեալ պարագայական երաշխաւորութեան պաշարաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 4,545,160,943 ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 ֆր., 1897էն 1,424,000 ֆր. աւելի։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնց Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կրնկատականի Ընկերութիւնն և որոց կը վերաբերին Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից էք, և կամ տակաւին չէք, խիստ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք երբեւէ հաստատեալ գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. նոյնպէս տարեվճարներու ետ առնելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ժ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ-Պատուիրակ
Ա. ԶՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վօյվօտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլի, Պօրտոյի, Միջերկրականի և Սեւ Ծովի միջեւ [illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ռամէսէս	3000	Թեպէս	2500
Ամասիս	3000	Նէֆթիս	2400
Թէվֆիք	3000	Օսիրիս	2250
[illegible]	3000	Բէրօս	2250
Ֆարօս	3000	Սֆինքս	2000
Սէմանֆ	3000	Քարնաք	1500
[illegible]	2500	[illegible]	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուէթոլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՄՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէրթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1118
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	[illegible]	1735
Արխօսգօ	2377	Դիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Գասանօ	1822	Դօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	[illegible]	1200
Գօրօտինօ	1264	Դուրօ	2283	Հօրացիօ	3600	Մօնդըպէլլօ	1785	Թասսօ	1328
Գրավօ	1076	Դրագօ	1718	Հումպէր	598	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրեւնօ	841	Դինամօ	504	Իտօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Գրֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Դէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրքուատօ	487
Դալիսօ	1337	Էրատօ	1481	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Դամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլպինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասգօ	1914
Դազօ	1094	Ֆլորենտա	1828	Քօվնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիբրակօ	2729	Ֆլամենգօ	849	Լէօ	1032	Րիալթօ	2229	Վօլթուռնօ	2896
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	Րինալտօ	1663	[illegible]	1850
Գլիօ	2697	Գալիլէօ	3080	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Գիտանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Քլայօ շոգենաւը, նաւապետ Հօրնքասլ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Մօռրիլլօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 26ին և փետրուար 9ին հոս կը սպասուի։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՔՕ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Մէյտէն խան, Ղալաթիա

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան պարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ.

Երաշխաւորութեան գումար	121,765,333 ֆր
1898 ի հասոյթք	34,775,462 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է ձոլ	164,172,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄԻԻԶ

Ղալաթիա, Թօփանէ վրայ
(Սէն Փիէռ Խանը)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՈՏՕՐ ԲԷՐՊԷՆ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄՈՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	27,000,000
Պահեստի դրամ	»	52,002,500
Տարեկան հասոյթ	»	70,339,912

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիններով։ 572

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիտիս խան. 20 21 22

Լ'ԱՆՔՌԸ
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն.

1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 280 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Ձիւլի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռոտոլֆ Հօտօս, Դեր-Նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօտօս, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գօլոմօն Նաքօ, » » » »
» Անթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն.
Թէոտոր Բօնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայն

Կառավարութեան Քօմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄԻՒՔ, Կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1899 Նոյեմբեր 10էն սկսեալ մինչեւ ցնոր տնօրէնութիւն

Եւրոպական եզերքէն Կամուրջ

1 30 Գօյճ. Ր.հիս. պէպ. արն. զրչ. օրթ. պշկ. 20
1 30 Ենիմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. ենք. սԹն. պօյճ. պշկ. 39
2 15 Գօյճ. Ր.հիս. պէպ. արն. զրչ. օրթ. 45
2 15 Ենմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. ենք. միրկ. Ր. հիս. պէպ. արն. զրչ. օրթ. պշկ. 40
3 — Միրկ. ր. հիս. պէպ. արն. զրչ. օրթ. պէշ. (բաց ի ուրբաթէ) 37
3 15 Ենմ. մզր. պեյքտ. Թրպ. ենր. սԹէն. պօյճ. ր. հիս. պէպէք արն. զրչ. օրթ. պշկ. 43
4 — Գօյճ. ր. հիս. պէպէք արն. զրչ. օրթ. պշկ. (բաց ի ուրբաթէ) 39
4 45 Ենմ. մզր. պյքտ. Թրպ. ենք. սԹն. միրկ. ր. հիս. պէպէք արն. զրչ. օրթ. պշկ. 34
5 — Միրկ. Գօյճ. ր. հիս. պէպ. արն. զրչ. օրթ. պշկ. (բաց ի ուրբաթէ) 44
5 30 Ենմ. մզրպ. պէյքտ. Թրպ. ենիք. պօյճ. Ր. հիս. պէպ. արնվ. զրչ. օրթ. պէշկ. 35
6 45 Գէյզ. ենք. զանլ. միրկ Ր. Ա. հիս. զանտլ. պէպ. արնվ. չէնկ. պէյլ. օրթ. իզկ. սկիւտ. 20
7 — Ենմ. մէզր. պյքտ. Թրպ. ենք. սԹէն. միրկ. Ր. հիս. պէպ. արնվ. զրչ. օրթ. պէշկ. 21
8 15 Ր. Ա. զավ. ենմ. մէզր. պյքտ. Թրպ. պէյզ. բշպհ. չպք. զանլ. Ա. հիս. զնտլ. վնիք. չէնկ. պէյլ. զուզկ. սկիւտ. 43
9 — Ենմ. մզրպ. պյքտ. Թրպ. ենիք. սԹէն. պօյճ. Ր. հիս. պէպ արն Կրչ. օրթ պէշկ 45
10 35 Միրկ. արն. (բաց ի ուրբաթէ) 46
11 — Ենմ. մէզր. պէյքտ. Թրպ. ենիք. միրկ. ր. հիս. պէպ. արն. օրթ. պէշկ։ 34

Ասիական եզերքէն Կամուրջ

1 30 Ա. հիս. զնտ. վնիք. չնկ. պէյլ. Զգկ. 33
1 45 Գէյզ. բշպհ. չպքլ. զանլ. Ա. հիս. զնտ. վանք. չէնկ. պէյլ. զգկ. պշկ. 21
2 15 Ա. հիս. զնտլ. վանք. չէնկ. պէյլ. զգկ. (բաց ի ուրբաթէ) 44
[Այս շոգենաւը ուրբաթ եւ կիրակի օրերը Պշկթ. եւ բոլոր լուր օրերը Սկտ. պիտի հանդիպի]
2 15 Գէյզ. բշպհ. ենիք. զանլ. միրկ. Ա.հիս. զնտ. պէպ. վնիք. չնկ. պէյլ. զգկ. պշկ. 44
2 45 Ր. Ա. զվ. ենիմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. պէյզ. բշպհ. չպք. զնլ. Ա. հիս. զնտ. վանք. չէնկ. պէյլ. զգկ. պշկ. 17
4 — Ա. հիս. զնտլ. վնք. չնկ. պէյլ. զգկ. պշկ։ (բաց ի ուրբաթէ) 45
5 — Գէյզ. բշպ. չպքլ. զնլ. Ա. հիսար զնտ. (սովորական օրերը Սկտ. եւ միւս օրերը վանք. չէնկ. պէյլ. զգկ. պէշկ.) 33
5 30 Ա. հիս. զնտլ. վնիք. չնկլ. պէյլ. զգկ. պշկ. (բաց ի ուրբաթէ) 40
6 45 Գէյզ. ենիք. զանլ. միրկ. Ր. Ա. Հիս. զնտ. պէպ. արնվ. չնկ. պէյլ. օրթ. զգկ. սկիտ. 20
8 15 Ր. Ա. զվզ. ենիմ. մէզպ. պօյք. Թրպ. Գէյզ. բշպ. չպքլ. զանլ. Ա. հիս. զնտլ. վնիք. չնկլ. պէյլ. զուզկ. սկիւտ։ 43
10 25 Գէյզ. ենիք. զանլ. Ա. հիս. զանտ. չնկլ. պէյլ. պշկ. 37
11 5 Վանիքիւղէն ուղղակի կամուրջ (բաց ի ուրբաթէ) 20

Կամուրջէն եւրոպական եզերք

2 — Գէշկ. օրթ. զրչ. արն. պէպ. Ր. հիս. միրկ. ենիք. Թրպ. պէօյք. մէզր. ենիմ. 34
3 — Գէշկ. օրթ. արսվ. Ր. հիս. պօյճ. բաց ի ուրբաթէ 39
3 40 Պշկ. Սկիտ.զգկն. օրթ. պէյլ.չնկլ.արնվ. պէպէք զնտլ. Ա. Ր. Հիս. պօյճ. զնլճ. ենիք. բշպ. պէյզ. Թրպ. պյքտ.մզր. ենմ. 21
4 20 Կրչ. արսվ. միրկ. բաց ի ուրբաթէ 44
4 — Գէշկ. օրթ. արսվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. սԹէս. ենիք. Թրպ. պէօյք. մզրպ. ենիմ։ 35
6 — Գէշկ. օրթ. զրչչ. արս. պէպ. Ր. հիս. պօյճ. սԹէս. ենիք. Թրպ. պէյքտ.մզրպ. ենմ. Ր.Ա. զավաք 35
7 — Գէշկ. զգկ. պէյ. չէնկ. արնվ. զանտ. Ր. հիսար պօյճ. զնլճ. ենիք. պէյքօզ Թրպ. պէօյ. մէզպ. ենիմ. 45
9 — Գշկ. օրթ. զրչ. արսվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. սԹէն.ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենիմ։ 34
9 45 Գշկ. օրթ. զրչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. բաց ի ուրբաթէ 46
10 15 միրկ. ենիք. Թրպ. պյքտ. մզրպ. ենիմ. Ր. Ա. զավազ 40
10 20 Գէշկ. զնտլ. Ա. հիս. զանլ. չպքլ. բշպհ. պէյզ. Թրպ. պէօյք. մզրպ. 39
10 40 Գէշկ. օրթ. զրչչ. արնվ. պէպ. զնտլ. Ա. Ր.հիս. զնլ. միրկ. սԹէն. ենիք. բշպ. պէյզ. բաց ի ուրբաթէ 21
11 5 Գէպ. Ր. հիս. պօյճ. սԹէն. ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենիմ։ 43
11 10 Գէշկ. օրթ. զրչչ. արնվ. պէպ. միրկ. ենիք. պիտի հաղորդակցի բաց ի ուր.է 45
11 35 Ենիք. Թրպ. պէյքտ. մէզրպ. ենիմ։ 45
11 50 Գշկ. պէպ. Ր. հիս. սԹէն. ենիք։ 37
12 — Գէշկ. օրթ. զրչչ. արնվ. պօյաճ. 20

Կամուրջէն ասիական եզերք

2 45 Գշկ. զգկն. պէյլ. չէնկլ. վնիք. զնտիլ. Ա. հիսար զնլճ. չպքլ. բշպ. պէյզ. 33
3 20 Չնկլ. Ա. հիս. բաց ի ուրբաթէ 45
3 40 Սկիւտ. զգկն. օրթ. պէյլ. չէնկլ. արնվ. զնտլ. Ա.Ր. հիս. զանլ. միրկ. ենիք. բշպ. պէյզ. Թրպ. պյքտ. մզրպ. ենմ Ր. Ա. զավ։ 21
4 30 Գէշ. պէյլ. չնկ. վնք. զնտլ.Ա.հիս. բաց ի ուրբաթէ 40
5 15 Գէշ. զգկ. պէյլ. չէնկ. վնիք. զնտլ. Ա. հիս. զանլ. չպքլ. բշպհ. պէյզզ։ 20
9 5 Գէշք. զգկն. պէյլ. չնկլ. վնիք. զնտլ. Ա. հիս. զնլ. բշպ. պյքզ. 37
10 20 Գէշկ. զնտլ. Ա. հիս. զանլճ. չպքլ. բշպհ. պէյզ. Թրպ. պէօյ. մզրպ. 39
10 25 Գէշզ. զգկն. պէյլ. չէնկլ. վնիք։ բաց ի ուրբաթէ 20
10 40 Գէշկ. օրթ. զրչչմ. արնվ. պէպ. զնտլ. Ր. Ա. հիս. զանլ. միրկ. սԹէն. ենիք. բշպ. պէյզօզ. բաց ի ուրբաթէ 21
11 — Գէշ. զգկ. պէյլ. չէնկ. վնք. զնտ. Ա.հիս. 38
11 30 Զնտ. Ա. հիս. զնլ. չպք. բշպ. պէյզ. 44
11 55 Գշկ.զգկն. պէյլ. չէնկ.վնիք.զնտլ. Ա.հիս. 20

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Կշ. 1/13 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Կշ. 2/14 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ. 3/15 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 3/15 Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 4/16 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։ 53

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԸ
Փետր. 13ին Ժօրժի, Մարսիլիայէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Փետր. 14ին Ժօրժի, Անատոլուի եզերք։ Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար.
Առաջին կարգի 245 Ֆրանք. 2. կարգի 175 Ֆրանք. Տեղեկութեանց համար, դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարաքիին վրայ։ Թ. ՌԷՊՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

[illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գոթնիա	4531
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Օւրանիա	7268	Աթլաս	2393
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2165
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Գալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	[illegible]	1899
Ալէրիօ	2143	[illegible]	1855
[illegible]	1878	Կամբանիա	12956
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
[illegible]	4841		

Շէրպուր շոգենաւը, Նաւապետ Քարպինս, ընդհ. վաճառքով Լիվըրբուլէն հոս կը սպասուի դէպի փետր. 17 (Ն. Տ.)։

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seager
Մէյմանէճիլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 571

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ ՅՍԿԻՒՏԱՐԻ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ

Սկիւտարէն Կամուրջ Ժ. Վ.	Կամուրջէն Սկիւտար Ժ. Վ.
— —	— —
— —	— —
1 —	1 25
1 40	1 50 Գուզկ.
2 —	2 30
2 35	2 50
3 —	3 20
3 35	3 50
4 —	4 40
4 40	5 30 Պէշիկթաշ
5 20	6 15 »
5 45 Պէշիկթաշ	7 5 »
6 30 »	7 45 »
7 15 »	8 20
8 — »	9 —
8 45 »	9 40
9 35	10 15 Գուզկ.
10 15 Պէշիկ. Գապթ.	10 40 »
10 30 Գուզկունճուք	11 — »
10 55 »	11 25 »
11 15 »	11 50
12 —	12 —

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՐՈՒՄԵԱՆ